

Това издание е в рамките на проекта "Правна помощ на журналисти и НПИ по проблемите на достъпа до информация", осъществен от Програма Достъп до информация с любезното съдействие на Фондация Отворено общество - София

Достъп до информация и местни медии II

Програма Достъп до информация, 2000
Николай Пекарев, художник, 2000

Всички права са запазени. Не е разрешено публикуването на части от книгата под каквато и да е форма - електронна, механична, фотокопирна или по друг начин - без писменото разрешение на издателя.

ISBN 954-9953-06-8

Съдържание

Увод.....	
Ще промени ли новоприетият закон практиките за достъп до информация	
Свобода на изразяване. Свобода на информация.....	
Правна помощ.....	
Резюмета на работните срещи и участниците в проекта:.....	
1. Пазарджик.....	
2. Благоевград.....	
3. Монтана.....	
4. Ямбол.....	
5. Варна.....	
6. Ловеч.....	
7. Сливен.....	
8. Търговище.....	
Медийно покритие	
Най-любопитното от отказите на информация през 2000 година.....	
Приложения	
1. Работна среща “Полиция и медии” с участието на представители от Албания, Македония и България - гр. Варна - 25 май 2000 год.....	
1.1 Ръководни принципи и препоръки за взаимоотношенията полиция – медии.....	
1.2 Убийство в обменно бюро - хипотетичен случай, разгледан от участниците в работната среща.....	
1.3 Решение на Международно жури, включващо представители на Албания, Македония и България по хипотетичния случай.....	
2. Програма Достъп до информация в страната.....	
3. Справочник	
4. Издания на Програма Достъп до информация	

Ще промени ли новоприетият закон практиките на достъп до информация

“Много хора смятат, че да разбираш правото, трябва да разбираш набор от правила. Това е грешкаПравото най-добре се разбира чрез историите – историите, които ни учат на онова, което по-късно бива резюмирано в каталог от правила.”

Лоуренс Лесиг, Кодът,¹

Гергана Жулева,
Председател на ПДИ

Проблемът

През лятото на 2000 година Българското Народно събрание прие закон за достъпа до обществена информация. Целта на този закон, изглежда, е да създаде правилата на прозрачност на управлението и възможността за информирано участие на гражданите чрез достъп до информация, която съхраняват държавните органи, органите на местно самоуправление и други публични институции. Част от информацията, която съхраняват публичните институции засяга всекидневния живот на хората – здравето, околната среда, обществения ред в населеното място, в което живеят. Нейното навременно узнаване – чрез медиите или чрез индивидуалния достъп, е необходимо за гражданите, за да правят всекидневния си избор. В този смисъл информацията е полезност, условие на човешко действие. Когато държавните органи и органите за местно самоуправление поставят пречки пред достъпа до събраната и съхранявана от тях информация, те затормозяват и оскъпяват човешките действия. Когато информацията се задържа за служебна употреба, администрацията буди оправдано подозрение, че крайната цел е манипулиране действията на хората. Когато органите на управление и самоуправление улесняват достъпа до събраната от тях информация /включително информация за техните намерения/, те намаляват разходите за дейността и увеличават възможностите за избор, свободата и отговорността на гражданите. Законите за достъп до информация имат и тази цел да осигурят активното осведомяване на обществеността и свободния достъп до информация, която е полезна за гражданите. Предоставянето на информацията, която органите са събрали, събират и ще събират е само част от оползотворяването ѝ. Насреща трябва да има някой, който да я търси, съчетава с вече известното и включва в употреба.

¹ Lawrence Lessig, Code and other laws of cyberspace, Basic Books, 1999, 9

Страните, в които в момента се създават законите, свързани с установяване нормите на демократичните общества, сред които са и законите за свобода на информацията, страдат от естествена или изкуствена оскъдност на информацията за граждани. Естествената оскъдност на информацията е свързана с липсата ѝ, неподредеността ѝ или с това, че тя е чужда собственост. Изкуствената оскъдност е свързана с "културата на секретността" или с използването на информацията за частни цели. Доколкото държавата събира информация от гражданството и по идея в името на общото благо, тази информация не е собственост на държавата – сама еманация на суверена, на избирателя, който на свой ред се нуждае от информацията, за да си състави собствено мнение и да направи просветен избор.

Много често самите ние не можем да преодолеем по надежден и рационален начин респекта си към "културата на секретността". Смятаме, че е безсмислено да се подават заявления, да се следва процедурния ред, да се подава жалба в съда.

Иван Секели, колега от Унгария, нарече този синдром – СПИН – Синдром на придобитата информационна недостатъчност.

Какви бяха нормите, които характеризираха практиките на търсене и предоставяне на информация преди закона и ще се променят ли те след неговото приемането?

Случаите

В началото на 1997 година до настоящия момент *Програма достъп до информация* събира случаи на отказ от информация чрез своите координатори /журналисти/ в страната. Случаите, около 800 за четири години, характеризират практиките на търсенето и предоставянето на информация. Те ни показват естествената или изкуствена оскъдност на информацията в страната особено, ако разгледаме причините на отказите в случаите постъпили в ПДИ.

Преди закона

От началото на своята дейност 1997 година до август 2000 година в ПДИ са постъпили 746 случая, в които журналисти /674/, граждани /52/, неправителствени организации/10/ и държавни служители /8/ смятат, че е нарушено тяхното право да търсят, разпространяват и получават информация.

Най-често срещаните причините за отказ на информация от страна на администрацията и другите институции, при които е търсена информация бяха:

Немотивирани откази

Преценка на служителя,

Преценка или заповед на ръководителя /началника/ висшестоящата инстанция

Търсената информация не е при нас

Общото число на **немотивирани откази** е най-голямо, което говори за обикновен произвол на администрацията и ръководители по отношение на търсещите информация.

Другият най-често срещан мотив за отказ от информация е **преценката на служителя**. Зад тази преценка се крият различни обяснения – позоваване на несъществуващи закони, критични публикации в медиите, отрицателно отношение към медиите или към определена медия и други подобни.

Подобна по съдържание е и **преценката на ръководителя**, макар че в много от случаите позоваването на горестоящия в йерархията, или позоваване на неоткриваема негова заповед е израз на нежелание или страх да се поеме отговорност в конкретна ситуация и да се предостави исканата информация.

Отказът от предоставяне, защото **информацията не е при нас** е също сред най-често срещаните мотиви. През първите две години процента на мотива е постоянен – 14%. През 1999 година процента рязко скача на 19% и заема първо място за държавните органи. През 2000 година рязко намалява.

Зад този мотив се крие както неориентираност на граждани и журналисти къде да търсят определена информация така и тежка и неясна за обикновения човек нормативна база, на основата на която се събира и съхранява информация от различни държавни органи. Тези случаи, а също така и проучването на ПДИ и А.С.А. за практиките на търсене на информация от публичните регистри показва, че администрацията по-често разглежда търсещите информация като подчинени, като молители, но не и като клиенти.

Друго значително натрупване сред мотивите на отказите е позоваването на липса на задължение за предоставяне, **липса на процедура**.

Значително е количеството на постъпилите в ПДИ случаи на отказ, когато журналисти търсят информация от фирми, които нямат и няма да имат задължение да предоставят информация. Нашите юристи в коментара по тези случаи обясняват защо фирмите нямат задължението да предоставят информация и обикновено насочват търсещия към държавен орган, който би могъл да предостави информация за фирмата. Но в това ли е проблемът в тези случаи. Много от тях характеризират по-скоро културата на секретност. Та какво по-добре за една фирма /безплатна реклама/ от интереса на журналистите към нея.

Репортери от централен вестник научили новината, че фирма "X" е получила евросертификат за един от своите двигатели.

Въпреки официалното запитване в писмен вид, ръководството на фирмата заявило, че събитието представлява фирмена и търговска тайна и отказало да даде повече информация за нещо, което по принцип е станало публично.

Търсенето на информация от монополните държавни фирми или фирми предоставящи обществени услуги е значително. Интересът на местната общественост изисква от журналистите информация – ще поскъпне ли водата?, ще се спре ли електроснабдяването на общината поради неплатени сметки? колко селища са останали без електричество след виелица. Този проблем също няма да бъде разрешен със ЗДОИ. Явно, че трябва да се утвърждават постепенно правилата на откритостта.

В периода на обсъждане на законодателството за свобода на информацията продължил повече от две години постепенно възникваха и се развиваха институциите и канализирането на предоставяне на информация и услуги на гражданите – Центровете за информация и услуги в много от общините. Инициативата обикновено беше на местната власт. Тя се стремеше да бъде в услуга на гражданите и да създава нови норми на отношения с тях много преди това да бъде задължение по закон.

Законът

Законът беше приет на 22 юни и публикуван в Държавен вестник на 7 юли 2000 година.

В продължение на една седмица с помощта на нашите координатори и екипът на ПДИ беше информирана обществеността в цялата страна за целта и смисъла от този закон.

ЗДОИ определи преди всичко процедурата, по която търсещите могат да реализират своето право на достъп до обществена информация. Определи и основанията, на които може да се отказва информация. Преценката на служителя, преценката на ръководителя, немотивирани откази не са сред тези основания. Законът даде право на гражданите и юридическите лица да обжалват решенията за отказ

След закона

Общият брой на случаите на търсене на информация след приемането на закона е 86. 49 от тях са свързани с правото на достъп до информация. В 7 случая вече е подадено заявление за достъп до информация. В 32 случая на устно искане за предоставяне на информация основанията за отказ са такива, че

показват непознаване на ЗДОИ от страна на задължения орган. Запазват се характерните "имам заповед да не давам информация", "вие изопачавате информацията" и т.н. В тези случаи може да бъде стартирана процедурата – подаване на заявление за достъп до обществена информация. Това вече зависи от журналистите и медиите търсеци всекидневно информация – ще извървят ли те пътя, който предвижда закона. Граждани и НПО вече го правят. По четири от отказите за предоставяне на информация след изтичане на процедурния срок са подадени жалби до съда.

Някои нагласи

"Какво ни дава този закон на нас журналистите – една усложнена процедура, цели четиринадесет дни чакане, по-бързо ще си намерим информацията от собствени източници".

"Ако подадем писмено заявление за информация администрацията ще го възприеме като обида, а ние работим всекидневно с тях."

На една от работните срещи след приемането на ЗДОИ предложих за обсъждане на представители на администрацията хипотетичен случай:

Журналистка от електронна медия се интересува кой е финансирал и каква е целта на командировката на кмета и председателя на общинския съвет в чужбина.

От чисто административна гледна точка за тази командировка явно трябва да има заповед, която според закона е обществена информация. Участниците в обсъждането обаче не смятат, че трябва тези подробности да се казват на журналисти.

"Ако им кажем, че едн-коя си фирма е финансирала пътуването, кой знае как ще го изтълкуват, ако е от бюджета също не е ясно как ще го коментират в медиите."

Други нагласи

На представянето на наръчника по ЗДОИ "Как да получим достъп до информация" пред журналисти поканихме представители на органите на местно самоуправление и областните управи в градовете, в които ПДИ има координатори. Почти всички се отзоваха. Поръчките от общините за наръчника надминаха нашите очаквания. При посещение в Сливен Таня Рангелова, главен експерт на Центъра за информация и административно обслужване на гражданите показва бланковото заявление за достъп до информация от нашия наръчник като формуляр за граждани. "За съжаление все още нямаме подадени заявления." – сподели тя.

Ще променили ЗДОИ практиките на достъп до информация и активността на администрацията и публичните институции при

подаване на информация на журналистите и чрез тях на обществеността?

Един въпрос, който е с повишена трудност тъй като неговият отговор зависи от много участници в процеса – от търсещите, от предоставящите, от решенията по заведените съдебните дела, от ценностите които са в основата на целия този процес и най вече от тази – правото на обществеността да бъде информирана.

Свобода на изразяването, свобода на информацията

Адв. Александър Кашъмов

През изминалата 2000 година в ПДИ постъпи значително количество случаи, засягащи не само правото на достъп до информация, съхранена на запис, но и правото на свобода на информацията в по-широк смисъл – достъп до зали, снимане на обекти, наказателни производства за обида и клевета. Такива въпроси бяха неизменно поставяни и по време на работните срещи из страната. Съответно юридическият екип предостави консултации и конкретна правна защита, като същевременно направихме за себе си съответните изводи в каква степен тази част от информационните права е гарантирана. По-долу са засегнати някои от по-важните въпроси, които бяха поставяни.

Свободата на изразяване на мнение и свободата да се търси, получава и разпространява информация съставляват едно цяло. На своята първа сесия през 1946 г., в самото начало на процеса на установяване на нови ценности за човечеството, Общото събрание на ООН приема единодушно резолюция за свободата на информацията², която гласи: “Правото на информация е основно човешко право и е условие за всички свободи, към които Обединените нации се стремят”.

Свободата на изразяване се регламентира от Конституцията на Република България – от чл. 39 до чл. 41. Тя е прогласена и от чл.19 от Всеобщата декларация за правата на човека, чл.19 от Международния пакт за граждански и политически права и чл.10 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. Всички те по силата на българската Конституция са част от българското законодателство и се прилагат с предимство пред вътрешното ни законодателство, което им противоречи. Това означава включително, че тези стандарти се прилагат с предимство пред Наказателния кодекс на Република България, когато има противоречие. Съдилищата са длъжни да се съобразяват с това.

I. Свобода на информацията

Правото да се търси, получава и разпространява информация гарантира свободния поток на информация от всеки, който желае да подава такава, до всеки, който желае да я получава. Донякъде реално, донякъде условно, свободният поток на

² Резолюция 59 (I).

информация се подразделя на отделни етапи, всеки с отделни характеристики. В зависимост от тези етапи - търсене, получаване и разпространяване, се подразделя и правото на информация.

Етап първи: търсене³. Правото да се търси информация се осъществява чрез свободния достъп до места и източници. Достъпът до места предполага сгради, обекти. Типичен пример е достъпът до публични заседания на различни органи и други институции - общински съвет, съд, Народно събрание, Министерски съвет, НСРТ и др. Този достъп е свързан и с възможността да се снимат и записват места и хора.

Достъпът до източници включва достъп до записи и достъп до хора. Достъпът до записи, съхранявани от държавни органи, органи на местно самоуправление, други публичноправни субекти, лица, финансирани от консолидирания държавен бюджет и търговски дружества, представляващи средства за масова информация, е свободен и се регламентира от Закона за достъп до обществена информация. Правото да се търси информация включва и възможността да се интервюират хора, които са съгласни да споделят информация и идеи.

Най-често срещаното ограничение на правото на достъп до източници е въвеждането на задължение за запазване на тайна. Най-често срещаното ограничение на правото на достъп до места е провеждането на закрити заседания, отстраняване от зала.

Етап втори: получаване. Правото да се получава информация предполага нейното активно предоставяне от някой, който разпространява информация и идеи, на неограничен кръг от хора. Типичен пример за упражняване на това право е получаването на информация /радио- и телевизионни предавания, печата/ от зрителската, слушателската и читателската аудитория.

Най-често срещаното ограничение на това право е спирането на потока на информация, който тече, пред получаващия я: забрани за излъчване на определен вид предавания, по време на стария режим - заглушаване на честоти.

Етап трети: разпространяване. Правото да се разпространява информация предполага, че тя вече е събрана и е на разположение на желаещия да я разпространи и предполага разпространяването ѝ до неограничен кръг хора. Важно значение при разпространяването на информация имат средствата, чрез които тя достига до аудиторията. От една страна това са техническите средства - далекосъобщителните мрежи от всякакъв вид, вкл. честоти. От друга страна това са радио- и телевизионните програми. Ограниченията на правото

³ Правото да се търси информация е регламентирано от Конституцията и МПГПП, но не е уредено от ЕКПЧ

да се разпространява информация са най-разнообразни, доколкото общественият ефект от упражняването на това право е най-значителен. От една страна това са разрешителните режими, засягащи средствата за разпространяване на информация, уредени от Закона за далекосъобщенията и Закона за радиото и телевизията. Друго ограничение, исторически най-известното, е цензурата. По начало тя е забранена от Конституцията и законите на страната. Това обаче важи в пълна степен за т.н. предварителна цензура. Същевременно наказателната отговорност за разгласяване на тайна и за клевета се явява форма на последваща цензура, доколкото има т.н. "възпиращ ефект" за по-нататъшното свободно разгласяване на информация от осъдения⁴.

В много случаи различните етапи, форми на свободата на информация съществуват едновременно. Така например при излъчването на едно предаване или публикуването на една статия се упражнява едновременно правото на медията и на журналиста да разпространява информация и правото на аудиторията да получава разпространената информация⁵.

Важна особеност е взаимовръзката не само на отделните проявления на свободата на информация и връзката на свободата на информация със свободата на мнение. Получаването и разпространяването на информация е в повечето случаи неизменно свързано и с получаване и разпространяване на идеи. Именно това дава основание на Конституционния съд да обедини правото на изразяване на мнение и правото да се търси, получава и разпространява информация, уредени от Конституцията, под общото понятие комуникационни права⁶.

Исторически ограничаването на свободата на изразяване е свързано с намеса в правото да се разпространява информация и мнения. Най-разпространената форма на това ограничаване е отговорността за обида и клевета.

II. Обида и клевета

Разликата между обидата и клеветата е в зависимост от това дали са разгласени факти или е изразено мнение⁷.

⁴ Показателно е, че значителна част от делата пред Европейския съд за правата на човека са свързани с реализирането на такава отговорност от вътрешните съдилища на страните – членки на Съвета Европа.

⁵ Европейският съд за правата на човека е отбелязал тази особеност в делото Сънди Таймс с/у Обединеното кралство.

⁶ РКС № 7/ 1996г. по к.д. № 1/ 1996г.

⁷ В прецедентното право на Великобритания простъпката е една и обединява и обидата, и клеветата – defamation. Там обаче тя се подразделя по друг критерий на slander /обида или клевета изречени устно/и libel /обида и клевета, разпространени чрез писмо, печата, електронните медии/.

Следователно клеветата се отнася в по-голяма степен към правото на информация, а обидата – към правото на мнение.

Важността на проблема за отговорността за обида или клевета възниква най-вече когато потърпевшият от изказването, за което се твърди, че е обидно или клеветническо, е т.н. публична фигура. От друга страна, най-често преследвани за обида или клевета срещу публични фигури са журналистите, макар че не липсват и други случаи⁸. Проблемът най-често възниква при разгласяване на информация или мнение чрез медиите.

В светлината на наказателните дела за клевета срещу публични фигури, извършена чрез средствата за масова информация, често се поставя въпросът кога са разгласени факти и кога е изразено мнение. Практическата полза от това разграничение е, че чрез него се установява кога е налице клевета и кога – не. Когато някой нарече някого фараон, или патрон на нещо, или кръволок, и т.н., понякога погрешно се смята, че става дума за клевета, т.е. за посочване на неверен факт. Всъщност в тези случаи се изразява мнение, оценка на дадена личност и нейните действия. Разгласяването на факт предполага разгръщане, посочване на обстоятелства около този факт като време, място, събитие, действащо лице. За да е налице неистински факт, трябва той да бъде представен като истински, т.е. да изглежда по един достоверен начин. Когато е изказана просто една дума, това несъмнено е израз на мнение и оценка. Мнението и оценката от своя страна може да са основават на факти или да не се основават на факти. Всеизвестната историческа оценка за Ал. Цанков като "кръволок" например, която днес не буди никакви въпроси от правен характер, представлява изказана оценка, основаваща се на определени факти.

За да е налице клевета, следва да се докаже наличието на следните елементи. 1) трябва да са разгласени факти 2) те трябва да са позорящи или уличаващи някого в извършването на престъпление (което представлява още по-позорящи факти) 3) твърденията трябва да са неверни, т.е. фактите да не съществуват действително 4) трябва да има разгласяване 5) да има вина.

Вината включва знание и воля. Първо, трябва този, който клевети, да съзнава всички споменати по-горе елементи - че съобщава позорящи факти за някого, че те са неверни и да има воля, т.е. да иска да направи това. Това престъпление трябва да се извърши с умисъл.

За да се приеме, че е налице обида, обвинението следва да докаже следните елементи: 1) да е налице изказване (или друго действие) 2) да е направено в присъствието на засегнатия или

⁸ Например в едно от делата пред Европейския съд за правата на човека жалбоподателят, който е бил осъден от наказателен съд за изказване, е народен представител /Кастелс с/у Испания (1992)/.

чрез средствата за масова информация 3) да е извършено виновно (умишлено).

Защитата, която търсят потърпевшите, които твърдят, че са засегнати от обида или клевета, е наказателно- или гражданскоправна. И в единия, и в другия случай е възможно решението на компетентния български съд да нарушава свободата на изразяване, респ. чл.10 от Европейската конвенция за правата на човека и осъденият да подаде жалба до Европейския съд за правата на човека.

Дали делото за клевета ще бъде от наказателен или от граждански характер зависи от това дали потърпевшият ще подаде тъжба или искова молба. Разликите между двата вида дела се изразява първо в това, че обстоятелството, че някой е осъден с влязла в сила наказателна присъда, се отбелязва в свидетелствата за съдимост. От 2000г. санкцията вече е само глоба /ДВ бр.21 от 17.03.00г./, която се плаща на държавата, а не на потърпевшия. Това е разликата с обезщетението в гражданските дела, което се заплаща на потърпевшия като компенсация за нанесената обида/ клевета. Няма пречка обаче потърпевшият да предяви граждански иск в наказателното производство, което означава, че в случай на осъдителна наказателна присъда журналистът ще бъде осъден да плати и глоба, и отделно обезщетение на потърпевшия⁹. Осъждането да се заплати прекомерно голяма глоба и/ или обезщетение за претърпени вреди, особено когато публична фигура твърди, че е потърпевш от обидно или клеветническо изявление, представлява неоправдана намеса в свободата на изразяване съгласно практиката на Европейския съд за правата на човека. Ето защо е проблематична присъдата, с която видинският журналист бе осъден да заплати глоба в размер 10 000лв. по делото за клевета срещу областния управител (2000г.).

Промените в НК от 2000г. засегнаха и друг съществен въпрос – уредените от чл.146 – 148 от НК престъпления обида и клевета с всичките им квалификации вече не се преследват служебно от прокуратурата, а са от частен характер – образуват се по тъжба на пострадалия¹⁰.

Между гражданския и наказателния процес има и други отлики като тежест на доказване /в известна степен/, бързина на процеса и др.

Важно е да се знае, че наказателно дело не може да се заведе срещу юридическо лице /напр.вестник, телевизия и др./. То не

⁹ Размерът на глобата за обида или клевета чрез средствата за масова информация е до 15 000 лв.

¹⁰ Въпреки промяната, през 2000г. в ПДИ се получи няколко сигнала за предварителни проверки на прокуратурата и полицията по сигнал за престъпления по чл.146 – 148 от НК. Бяха призовавани за разпит например журналисти от гр.Ямбол и Бургас. Извършването на такива проверки след промяната на НК представлява грубо нарушение на закона и правото на изразяване.

може да се заведе и от юридическо лице, орган на власт, администрация и др¹¹. Това е така, защото честта и достойнството, които са защитеното от НК благо, са присъщи само на човешката личност, но не и на организации и формирования.

III. Свободата на изразяване и правото на добро име

У нас, особено в рамките на правосъдната система, на клеветата и на обидата все още често се гледа единствено като на престъпление, каквото е например и изнасилването, убийството и т.н. Има обаче много голяма разлика между обидата и клеветата и повечето от останалите престъпления, предвидени в Наказателния кодекс. Във всички случаи едно изявление, дори когато правилно се квалифицира като обида или клевета, представлява упражняване на основно човешко право – правото на свободно изразяване. За разлика от това едно убийство, например, не е свързано с упражняване на основно човешко право, освен по изключение - например при неизбежна отбрана. Ето защо дори когато дадено изявление е правилно квалифицирано като обидно или клеветящо, трябва да си представяме санкцията като ограничаване на едно основно право, като поставяне на предела, докъдето то може легитимно да се простира и отвъд който то започва да вреди другиму¹². Следователно във всеки такъв случай трябва да се направи баланс между свободата на изразяване като ценност – от една страна и честта и достойнството на човек като ценност – от друга.

За да се направи този баланс, е необходимо преди това да се изясни какво означава чест и достойнство.

Нормата на чл.146 - 148 от НК има за предмет на защита честта и достойнството на личността, което следва от мястото ѝ в глава втора от НК, озаглавена "Престъпления против личността". Наказателният закон трябва да се тълкува стеснително, т.е. трябва точно да се определи докъде се простират границите на защитената от чл.146 - 148 от НК лична неприкосновеност. Очевидно под чест и достойнство се имат предвид качества, които притежава всяка личност, а всички особени качества, по

¹¹ В практиката от последните години има случаи на заведени граждански дела за имуществени вреди, претърпени от юридически лица – търговци, вследствие на публикация. Нито едно от тези дела не ми е известно да е спечелено от ищеца, докато са ми известни загубени. Основна трудност за ищеца в такова дело е доказването на причинната връзка – че именно публикацията е причинила вредата.

¹² В основата на наказателното право, а и в основата на част от положенията на частното право, стои римският принцип "не вреди другиму" *neminem laedere*). Това се извлича най-вече чрез тълкуване на определението за обществена опасност, установено в чл.10 от НК. Обществената опасност е необходим елемент от съдържанието на всяко престъпление.

които се отличава от другите, са извън понятието. Съобразно решение № 7 по к.д.№1 от 1996г. "правото на лично достойнство, чест и добро име, наред с правото на личен живот, тайната на кореспонденцията и неприкосновеността на жилището формират обособената интимна сфера на човека". Извън тази сфера остава сферата на професионалните, политическите и държавническите качества, които не само че не попадат под защитата на наказателния закон, но са и в най-голяма степен предмет на критика в едно общество¹³. Наистина, би звучало странно да се смята, че ни е забранено да изразим недоволството си от лекаря, водопроводчика, електротехника. С още по-голяма сила правото на критика е уместно, когато става дума за ръководенето на общите дела, свързано с качества на държавника и политика.

IV. Публичните фигури

За публична фигура няма формално определение в нормативен акт. Публични фигури са всички, които заемат висши държавни длъжности: министри, народни представители, президент, конституционни съдии, областни управители, кметове, изобщо всички, от чиито решения зависи в съществена степен държавното и общинското управление. Публични фигури според практиката на Европейския съд са и актьори, музиканти, хора, които са известни в обществото чрез масмедииите. Тук могат да се включат и журналистите. Това са наистина хората, които са известни на обществото.

Интересно с оглед обхвата на понятието "публична фигура" е решението на Европейския съд за правата на човека по делото Фрезе и Роар с/у Франция (1999 г.), в което съдът преценява, че е налице нарушение на чл. 10 от ЕКПЧ. Жалбоподателите по делото са написали материал в сатиричен седмичник, в който сравняват повишението на заплатите на работниците в световноизвестна автомобилна фирма за тригодишен период с повишението на заплатата на директора на фирмата за същия период. Към материала е приложено факсимиле от данъчната декларация на директора на фирмата "Пежо". Авторът на статията и главния редактор са били осъдени от наказателния съд за незаконното придобиване и разкриване на тази информация. Според Европейския съд директорът на фирмата също е публична фигура, тъй като става дума за голяма фирма с национално значение.

¹³ Затова е напълно възможно една негативна оценка за политическите качества на дадена личност да е съвместима с една положителна или безразлична оценка по отношение на нейните чест и достойнство.

V. Свободата на изразяване и ЕСПЧ

От значение за баланса между правото на изразяване и правото на лични чест и достойнство е начинът на формулиране на съотношението между тези две права. И в разпоредбите на чл.39 ал.2, 40 ал.2, 41 ал.1 изр.2 от Конституцията, и в тези на чл.10 ал.2 от ЕКПЧ и чл.19 ал.2 от МПГПП правото на изразяване е прогласено за принцип, а неговите ограничения - за изключение от принципа. Оттук още веднъж следва задължение за ограничително тълкуване на всяко ограничение, включително на това, което е допуснато за защитата на неприкосновеността на личността /в това число нейните чест и достойнство/. До каква степен отива това тълкуване е ясно установено от ЕСПЧ в делото Хендисайд с/у Обединеното кралство (1976), и от Конституционния съд на РБ, цитиращ подробно същото решение в своето реш. № 7/96г.

“Свободата на словото представлява един от фундаменталните принципи, върху които се гради всяко демократично общество, и е едно от основните условия за неговия напредък и за развитието на всеки човек. Тя важи не само за "информация" или "идеи", които намират благоприятен прием или не се считат за обидни или са приемани с безразличие, но също така и за тези, които обиждат, шокират или смущават държавата или която и да е друга част от населението. Такива са изискванията на плурализма, толерантността и търпимостта, без които едно "демократично общество" не би могло да се нарече такова”. Това именно тълкуване е дало основание на ЕСПЧ да приеме, че е налице нарушение на свободата на изразяване при постановяване на осъдителни присъди за обида от вътрешните съдилища в делото Лингенс с/у Австрия (1986), където обидата се изразява в квалификации като “неморален” и “недостоеен”, в делото Обершлик с/у Австрия (1997), където обидата се изразява в квалификацията “идиот” и др. Споменатите квалификации очевидно засягат честта и достойнството на засегнатата личност, но въпреки това е дадено преимущество на свободата на словото. Това е така, защото ЕСПЧ е проверявал във всяко от тези дела наличието на трите предпоставки, които задължително трябва да са налице, когато се налага ограничение на свободата на изразяване, включително чрез осъдителна присъда. Тези три изисквания са:

- 1) ограничението да е предвидено в националния закон,
- 2) да е предвидено с цел защитата на някой от посочените в чл.10 ал.2 от ЕКПЧ интереси и
- 3) да е необходимо в едно демократично общество.

Тези три изисквания са елементи от фактическия състав на престъпленията обида и клевета, уредени в чл.146 - 148 от НК, защото са предвидени изрично в ал.2 на чл.10 от ЕКПЧ, която по силата на чл.5 ал.4 от Конституцията на РБ е част от вътрешното

законодателство и се прилага с предимство пред нормите, които ѝ противоречат. Последното от тези три изисквания - "необходимост в едно демократично общество" изисква националните съдилища да изследват най-щателно поставения пред тях въпрос за ограничаването на свободата на изразяване, като посочат "релевантни и достатъчни основания" в мотивите си, като издирят наличието на "належаща обществена необходимост" за налагане на ограничението, спазят принципа на пропорционалност - накърняването на правото на изразяване да не надхвърля постигането на целта на санкцията и т.н. Ето защо съдът приема, че изказаните идеи могат да шокират и разстройват и пак да останат защитени от закона. Особено важен при обсъждането на този трети изискван елемент от състава, посочен в чл.10 ал.2 от Конвенцията, е въпросът дали изказването представлява критика на една политика. Това становище приема и КС на РБ, тълкувайки съотношението между свободата на изразяване /комуникационните права/ и правото на неприкосновеност на личността. КС установява: "Това конституционно ограничение /охраняващо честта, достойнството и доброто име на личността/ не означава, че не може да бъде осъществявана публична критика, особено на политически фигури, държавни служители и държавни органи". Следователно КС приема, че публичната критика на една политическа фигура е законно действие на всеки гражданин на демократичното общество, преследващо една законна цел.

Правна помощ за журналисти

Фани Давидова

Настоящият проект стартира преди приемането на Закона за достъп до информация и приключи няколко месеца след неговото приемане.

Законодателната уредба в областта на достъпа до информация към момента на стартиране на проекта беше оскъдна и разпръсната в различни нормативни актове.

Една от основните дейности на юристите във фондацията е свързана с консултиране на случаи по повод търсене на информация от страна на граждани и журналисти. За периода януари-декември 2000 година общо бяха консултирани 253 случая свързани с търсене на информация или с получаването на отказ да се предостави информация от страна на държавни структури. Каква правна помощ оказваше екипа на фондацията при липсата на общ закон за достъп до информация, опирайки се само на отделни норми в различни закони?

Самите консултации бяха извършвани по начин зависещ от начина, по който случаят е пристигнал в офиса на фондацията. В някои случаи граждани или журналисти се обаждат по телефона на офиса на фондацията и тогава консултацията беше давана веднага по телефона. За периода януари-декември 2000 година бяха дадени 15 телефонни консултации, включително и запитвания пристигнали по електронна поща. В други случаи граждани пристигаха директно в офиса на фондацията и тогава техните казуси бяха разглеждани и консултирани също веднага от юристите на фондацията. За периода януари-декември 2000 година бяха в офиса на фондацията бяха консултирани 25 граждани.

Наред с консултациите проведени в офиса на фондацията и телефонните консултации, юристите на ПДИ ежесечно даваха коментари на журналистически случаи, постъпили в офиса на организацията чрез координаторската мрежа. В периода юли-декември 2000 година, бяха разгледани, обсъдени и писмено консултирани 86 случая на нарушено право на търсене на информация, от които 49 нарушения на право на достъп до информация. Случаите, пристигащи в офиса на фондацията, основно чрез координаторската мрежа на ПДИ бяха внимателно преглеждани и коментирани от екипа юристи, а коментарите изпращани обратно по места. Като особено полезен, колегите, отчитаха факта, че получаваха коментари не само относно случаите на отказ в техния град, а и случаи на техни колеги от други градове. По този начин журналистите имаха възможност

да се запознаят пълно и цялостно с практиките по търсене и предоставяне на информация. Паралелно с ежемесечното коментиране на случаи на отказ на предоставяне на информация, устна консултация и правна помощ "на място" беше оказвана на срещите, които екипа на ПДИ проведе в рамките на настоящия проект.

Кои бяха най-типичните случаи на откази през изминалата година и каква беше оказваната от нас помощ преди приемането и влизането в сила на Закона за достъп до обществена информация.

Голяма част от случаите, пристигнали за коментар бяха свързани с непредоставяне на информация от страна на съдебната власт – недопускане на журналисти до съдебни заседания, непредоставяне на сведения от търговските регистри, азбучните и срочни книги. Ето няколко примера:

Месец януари 2000 година.

Кореспондентка на централен ежедневник съобщава, че в Окръжния съд не са й разрешили достъп до търговския регистър. Тя напомнила, че търговският регистър е публичен, но й казали, че има устна заповед на председателя на съда. Журналистката отговорила, че тогава иска достъп до търговския регистър като обикновено лице, но отново й отказали

Нашият отговор:

Нормативна уредба относно случая се намира в **чл.41 ал.2 от Конституцията; чл. 492 от Гражданскопроцесуалният кодекс**: "Регистрите и делата са общодостъпни и всеки може да иска справки или издаване на документ за вписано в регистрите обстоятелство", както и в **чл.5 от Търговския закон**: "Всеки има право да преглежда търговския регистър и документите, въз основа на които са извършени вписванията, както и да получи преписи от тях.". Очевидно е налице неизпълнение на изрично законово задължение. Подайте писмено заявление до председателя на Окръжния съд, като носите копие за себе си и поискайте то да бъде удостоверено. Уведомете ни незабавно за отказа /който следва да бъде чрез резолюция/, ако има такъв.

Резултатът:

Действително подобно писмо беше изпратено до председателят на окръжния съд и макар официален отговор или отказ да не се получи, координаторът на ПДИ в съответния град ни увери, че след писмото, журналистите не са имали повече проблеми с достъпа до търговския регистър.

Месец май 2000 година.

По време на съдебно заседание, съдийката е наредила на оператора на местна кабелна телевизия да изключи микрофона на камерата. "Можете да снимате, но забранявам да правите запис по време на заседанието". Делото е за клевета и е заведено от лидера на синдикална организация срещу кореспондент на централен столичен ежедневник.

Нашият отговор:

Нормативната уредба относно случая се намира в чл.41 ал.1 от Конституцията, чл.121 ал.3 от Конституцията, чл.6 и чл.10 ЕКПЧ, чл.13 НПК. Принципът на публичност е залегнал в основата на наказателния и гражданския съдебен процес. Свободното присъствие на хората в съдебната зала е гаранция за публичност. Още по-голяма гаранция за публичността обаче е и възможността повече граждани да бъдат осведомени за развитието на едно дело. Това е свързано и с тяхното право на информация. В случая обаче, публичността е гарантирана. Искането за записване е отново упражняване на правото на информация и правото на публично гледане на едно съдебно дело. Ето защо съдът може да откаже такава публичност само когато са налице предпоставките, посочени в закона: за защита на нравствеността, за да не се разгласят сведения за интимния живот на гражданите, да не се разгласи държавна тайна, за да се гарантира сигурността на анонимния свидетел, за да се поддържа реда в съдебната зала. Основание за ограничаване публичността е и забраната за присъствие на непълнолетни и въоръжени лица в залата. Свидетелите и експертите също не могат да присъстват на заседанието преди да бъдат разпитани. Извън тези случаи ограничаване на публичността и правото да се търси и получава информация - било чрез лично присъствие, било чрез запис, е НЕДОПУСТИМО. Дори и да е налице някое от основанията за ограничаване, то трябва да бъде съобразено и с трите критерия на ЕКПЧ: ограничението да е предвидено в закон, да е с цел защитата на някой от изброените в чл.10 ал.2 от ЕКПЧ интереси и да е необходимо в едно демократично общество. Тези критерии са част от вътрешното ни законодателство по силата на чл.5 ал.4 от Конституцията. В други подобни случаи искайте съдията поне да ви обясни защо ви ограничава правата. Ако имате кураж, искайте забраната да се впише в протокола на съдебното заседание

Голяма група от случаите, събрани от екипа на ПДИ през изминалата година бяха откази от страна на органи на централната власт и техните териториални подразделения. Ето няколко примера:

Месец март 2000 година

Под претекст, че докладът на международните наблюдатели за местата за изтърпяване на наказания е конфиденциален, на пресконференция в старозагорския затвор, зам. министърът на правосъдието Златка Русева отказа пред всички медии да посочи броя на констатираните случаи за нарушени човешки права у нас през миналата година.

Нашият отговор:

Нормативната уредба на настоящия казус се намира в Списъка на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна на Народна република България. Случаят представлява типичен отказ на достъп до информация. Направеното искане е за информация, обективирана на хартиен носител. Като основание за непредоставянето на тази информация е посочено ограничението "конфиденциалност". За да може ограничението да е релевантно то трябва:

1. Да защитава легитимен интерес

Очевидно е, че никакъв легитимен интерес не се защитава, ограничавайки достъпът до данните в доклада, още повече, че става въпрос за нарушаване на човешки права, тема обект на засилен обществен интерес.

2. Да е изрично предвидено в закон

Според прегледаната нормативна уредба, докладът не може да представлява държавна тайна, тъй като не попада в списъка на фактите и сведенията, съставляващи държавна тайна, следователно не е държавна тайна. Не съществува и нормативен документ, по който да съдим, че търсените данни представляват и някакъв вид служебна тайна.

3. Да е необходимо в едно демократично общество

Очевидно е, че в едно демократично общество не само няма необходимост да се скриват факти за нарушени човешки права, а тъкмо напротив – те трябва да бъдат огласявани.

Изпратете официално писмо до Министерство на правосъдието с копия до международната организация, от която са изпратени наблюдателите и до ПДИ, в което поискате копие от този доклад. Основанията на искането ви са:

1. Конституционното ви право на информация, което е дадено от член 41.
2. Фактът, че търсените данни не представляват ограничение за достъпът до информация, според българското законодателство и според международните стандарти. Това е така защото: А. Посоченото ограничение – конфиденциалност не е описано в български закон. Б. Не е ясно какъв интерес се защитава от опазването на тази тайна.

Месец април 2000 година

Репортерка на регионално радио се обръща за изявление към Регионалната инспекция по търговия и туризъм по повод Деня на потребителя. Отговорът на служителя е, че той и шефът на инспекцията имат заповед, която им забранява работа с медиите по места. След което дават на репортерката телефона на ресорното министерство в София. Оттам ѝ казват да се обърне към пресцентъра на министерството, а от пресцентъра затварят кръга: "Имате си регионална инспекция в Шумен".

Нашият отговор:

Нормативна уредба: чл.41, ал..2 от Конституцията. Проблемът достъп до информация в случая е по-скоро потенциален, тъй като не е зададено конкретно питане. Винаги, когато търсите информация от държавни органи – питайте конкретни неща. Искайте документи, съобщаване на факти. Отказът да се даде изявление обаче, който сам по себе си не е отказ на информация, се основава на аргументи, които могат да бъдат използвани и при отказ да се даде конкретен документ /информация/. Очевидно е, че в случая не е посочено никое от предвидените в Конституцията основания за ограничаване а правото а достъп до информация. Заповедта трябва да ви бъде показана.

През месец юли 2000 година законът за достъп до информация влезе в сила. Как и до каква степен промени той практиките по търсене и предоставяне на информация -. каква правна помощ получаваха от ПДИ търсещите информация?

Разбира се наивно е да се очаква, че новият закон за достъп до обществената информация ще промени като с магическа пръчка съществуващата практика. Показателен е обаче, факта, че от датата на приемането на закона до началото на септември се увеличи и търсенето на информация от страна на гражданите - в офиса на ПДИ бяха приети трима граждани, на които беше дадена консултация по новия закон и още двама граждани бяха консултирани по електронна поща чрез интернет страницата на ПДИ.

С оглед на факта, че настоящият текст ще бъде четен от журналисти и граждани "бъдещи търсещи на информация", ще се опитаме да опишем стъпките на процеса на търсене на информация, пречупени през призмата на реални случаи, постъпили в офиса на ПДИ и консултирани от екипа юристи:

Месец август 2000 година

Журналистка от местно радио се обажда на дежурния, за да пита за пожарната обстановка в областта. Информацията ѝ е необходима за емисията в 08.30ч. Дежурният отговаря: "Вие вестници не четете ли?" и затваря телефона. При повторен опит

да разбере какво става, дежурният отговаря: "Целият окръг гори. Пламнала ми е главата" и приключва разговора.

Нашият отговор:

Информацията безспорно ви се дължи. Според новоприетият ЗДОИ съществува изрично задължение за държавните органи да огласяват подобни категории информация, отнасящи се до живота, здравето и безопасността на гражданите – чл.14. от закона. Трябва да се има предвид, че ЗДОИ е все още нов закон и ще се изисква определено време, за да може той да заработи действително добре. Изпратете писмо с общ текст директора на служба противопожарна и аварийна безопасност, в което любезно му обясните, че от началото на този месец в страната действа ЗДОИ, който дава изрично задължение за държавните органи да предоставят информацията и предвижда процедури, по които да става това.

Месец септември 2000 година

И след приемането на новия закон продължавахме да получаваме случаи, в които органите на съдебната власт не допускаха журналисти до съдебни заседания, не се съобщаваха датите на насрочени дела, отказваше се достъп до съдебните регистри.

Екипът на ПДИ изготви няколко писма, до председателите на окръжните съдилища в Габрово, Ловеч, Търговище и Видин с молба, тези практики да бъдат преустановени. Надяваме се в най-скоро време да получим и резултатите от изпращането на писмата.

Месец ноември 2000 година

Репортери от градски и централни СМИ искат от началника наДФК в областен град информация, свързана с приключили наскоро ревизии на местни предприятия. Шефът отказва поради заповед на финансовия министър Муравей Радев, според която подобна информация не трябва да се съобщава на медиите. "Единствената информация, която ще получавате, ще бъдат само месечните отчети за брой ревизии, разкрити щети и актове. Конкретни случаи - не!" - добавя той, без обаче да предоставя въпросната заповед на министъра.

Когато търсим информация по реда на ЗДОИ трябва да си отговорим на няколко въпроса:

1. Задължен ли е този от когото търсим информация да ни я предостави?

Органите на държавен и финансов контрол са създадени към Министерството на финансите като единно структурно звено, юридическо лице със самостоятелен бюджет и се състои от главно управление и териториални управления. Чл. 3 на ЗДОИ задължава всички държавни органи, както и физически и юридически лица на бюджетна издръжка да предоставят информация. **Ето защо органите на ДФК са задължен да предоставя информация субект.**

2. Информацията която искаме следва ли да ни се предостави по реда на ЗДОИ?

Чл.2. на закона определя достъпната информация като всяка информация, свързана с обществения живот в Република България и даваща възможност на гражданите да си съставят собствено мнение относно дейността на задължените по закона субекти. Следователно трябва да си отговорим на следните въпроси

А) Свързана ли е информацията, която търсим с обществения живот в Република България?

Несъмнено исканата по този казус е свързана с обществения живот, тъй като става дума за ревизии в обекти, от голямо значение за града. Огласяването на вероятни злоупотреби в ревизираните обекти също е от очевиден обществен интерес .

Б) Дава ли ни възможност исканата информация да си съставим мнение?

Несъмнено е също така, че запознавайки се със съдържанието на ревизионните доклади, търсещите информация ще могат да се съставят мнение за това как работи ДФК.

В) Записана ли е на някакъв материален носител?

Очевидно е че докладите по финансовите ревизии се намират на материален носител.

Следователно исканата по този казус информация следва да се предостави по реда на ЗДОИ

3. Използвали ли сме процедурите по ЗДОИ?

Устното искане за достъп до информация също е възможен начин за стартиране на процедурата по ЗДОИ. Считаме, че след като журналистите устно са поискали достъп до докладите по извършените финансови ревизии, следва да им се предостави достъп по реда на ЗДОИ.

Относно отказа на директора на ДФК да се предостави информация – Достъп до информация може да бъде отказан единствено на основание, изрично предвидено в ЗДОИ. Едно от тези основания е служебната тайна, на което се е позовал и ръководителят на ДФК Задължението на органите на ДФК да не разгласяват и предават другиму информация, станала им известна по служба, важи единствено до приключване на проверките; Това се отнася и до задължението им да не дават информация за откриване на предстоящи ревизии, както и за

установените нарушения при текущите ревизии; След приключването на ревизиите, обаче информация за тях може да се предоставя от ръководителя на съответното управление за държавен финансов контрол или на ревизионната служба по чл. 12, ал. 3. Законите имат по-голяма юридическа сила в сравнение със заповедите и в случаите, когато има колизия между два акта от подобно естество, очевидно е, че се прилага закона. Ако подобна заповед действително съществува тя е в противоречие както със ЗДОИ, така и със ЗДФК и следователно не би следвало да се прилага.

Веднага след приемането на закона, към екипа на фондацията се обърнаха за консултация много граждани, които се интересуваха от новите процедури и възможности, които предоставя новият Закон за достъп до обществена информация. В периода юли – декември 2000 година в офиса на ПДИ бяха приети 15 граждани. Всички те бяха консултирани от екипа юристи на фондацията и след подробно разглеждане на казусите им се изготвяха заявления за достъп до обществена информация и се подаваха в съответните ведомства и организация. Резултати бяха различни – един от първите граждани, обърнал се за консултация към ПДИ, веднага след приемането на Закона, всъщност беше стар клиент на фондацията. Една година преди приемането на ЗДОИ, гражданинът се беше опитвал да получи наличната документация, събирана и съхранявана от Министерство на културата във връзка с провеждането на конкурс за национален герб. Преди приемането на закона информацията категорично му беше отказвана на основание липсата на процедура. Два дни след влизането в сила на закона, след консултация в ПДИ, гражданинът подаде своето писмено заявление за същата информация и в законоустановения срок тя му беше предоставена. Разбира се не всички случаи бяха с подобен сполучлив изход. На някои от подадените заявления, администрацията изобщо не отговори, а други заявления получиха решения за отказ за предоставяне на информацията. Ето и кратко описание на случаите, по които бяха заведени жалби по съдебен ред срещу отказ да се предостави информация:

Гражданин подава писмено заявление за информация до Главна данъчна дирекция, с което иска да му бъде предоставено копие от писмо на ГДД, което съдържа тълкуване на разпоредби от ДПК. Подобни писма се публикуват и издават под формата на брошури от частна фирма. В законоустановеният срок ГДД отказва да предостави достъп до документа на основание, че исканата информация не представлява обществена информация по смисъла на чл.2, ал.1 от ЗДОИ и, че исканата информация е служебна тайна по смисъла на §1, т1 от Допълнителните

разпоредби на ДПК. След получаването на отказа, гражданинът се обърна към екипа на ПДИ и беше изготвена и подадена жалба до ВАС срещу ГДД. Делото е насрочено за март 2001 година

След подробна устна консултация с екипа на ПДИ Българска неправителствена организация подаде писмено заявление за информация, подготвено от юристите на ПДИ, до Главна прокуратура с искане за предоставяне на броя на заведените в прокуратурата сигнали и жалби за дискриминация за последните години. От главна прокуратура заявлението беше препратено до Софийска апелативна прокуратура, откъдето отговор не беше получен. В законоустановения срок ПДИ подаде жалба до ВАС по реда на ЗДОИ. След подаването на жалбата се получи писмо от ГП, в което тя съобщава, че не събира такава информация. След проведени разговори между организацията и представители на ГП се постигна извънсъдебно споразумение и жалбата беше оттеглена.

Българска неправителствена организация иска да получи копие от протокол на заседание на Висшия експертен екологичен съвет към МОСВ.. В експертния съвет участват и представители на неправителствени екологични организации. След консултация с екипа на ПДИ беше написано писмено заявление за информация до МОСВ с искане за предоставяне на копие от заседанието. В законоустановения срок се получи отказ за предоставяне на информацията на основание чл.37, ал.1, т.1 от ЗДОИ – информацията представлява държавна или друга защитена от закона тайна или няма самостоятелно значение. Юристите на ПДИ подготвиха документацията и отказът беше обжалван в срок пред ВАС. Делото очаква насрочване.

Гражданин иска копие от протокол от заседание на комисията по ликвидация и несъстоятелност към МИ, както и още два документа от МИ. В законоустановения срок получава отговор от МИ, с който му се предоставят копия на двата документа, но се отказва предоставянето на копие от протокола от заседанието. Отказът е основан на разпоредбата на чл.13, ал.2. След получаването на отказа, гражданинът потърси помощта на юристите на ПДИ и след консултация, беше подготвено и заведено дело пред ВАС срещу МИ. Делото очаква насрочване.

Представените случаи с коментари дават ясна представа за проблемите, с които се сблъскват както журналистите в своята ежедневна работа, така гражданите в случаите когато се налага в процеса на търсене на информация. Във всеки един отделен случай юристите на фондацията се стараеха да търсят възможните решения и да избират най-подходящото. Убедени

сме, че натрупването на подобна разнообразна практика и за в бъдеще ще е от голяма полза както за открояването на проблемите, които поставя Законът за достъп до обществена информация.

Участници в проекта

**Пазарджик, 10 февруари 2000 г.,
Клуб на културните дейци**

Димитър Рушнов, Фондация "ИГА"; Мария Калчева, радио "Алматея"; Христина Маноилова, "Дарик радио", в. "Пазар"; Делчо Луканов, радио ДЕЖ; Борислав Петров, в. "Стандарт"; Ангелина Сурлекова, Младежки образователен център; Петя Велкова, "Връзки с обществеността, Община Пазарджик; Красимир Симитчиев, говорител на РДВР; Павлина Вайсилова, в. "Оборище, Панагюрище; Невена Петрова, БНР; Ганка Маркова, радио "Пазарджик"; Тереза Въчкова, радио "Виделина"; Никола Динков, в. "Знаме"; Любомир Илков, в. "24 часа"; Николай Стойнов, в. "Темпо", Велинград; Александър Попов, в. "Начало"; Аделина Делийска, в. "Труд", координатор на ПДИ.

**Работна среща на ПДИ по проекта
"Правна помощ на журналисти и НПО по проблемите на
достъпа до информация"
в гр. Благоевград**

Участници: Георги Бузов, "Радио Благоевград"; Васил Трендафилов, поделение 26400, Благоевград; Иванка Лалева, Светлана Василева, в. "Труд"; Кузман Петров, ТВЦ Благоевград; Зорка Бояджиева, Американски университет; Невена Хаджиева, Областна управа; Павлина Живкова, говорител на РДВР; Тодор Бойков, РДВР; Стоян Мирчев, КТВ Благоевград, регионален канал "Око"; Антоанета Маскръчка, в. "24 часа"; Биляна Секулска, Методи Методиев, КТ Пирин ТВ; Владимир Симеонов, в. "Стандарт", координатор на ПДИ.

На 2 март т. г. във витражната зала на хотел "Ален мак" ПДИ организира среща по проекта "Правна помощ на журналисти и НПО по проблемите на достъпа до информация". Присъстваха 14 журналисти от благоевградските медии, говорителите на пресцентровете на РДВР и МО и представители на ПДИ. Председателят на ПДИ Гергана Жулева представи работата на фондацията и целите на проекта, в рамките на които се провежда работната среща. След изказването ѝ бяха представени функциите и механизма на даване на информация от страна на пресцентровете. Разискваха се конкретни казуси от работата им като възникналият проблем със заснемането на

колите на паркинга в двора на РДВР. Някои от обсъдените въпроси бяха свързани с необходимостта от своевременно подаване на информация, както и случаите на "избирателно" подаване на информация на определени медии.

Журналистите споделиха конкретни случаи на отказана информация от практиката си - от патентната библиотека, Окръжния съд и прокуратурата. За всеки един от случаите те получиха правен коментар от юристите на ПДИ Александър Кашъмов и Фани Давидова. Поставен бе и въпросът за ограниченията, които предлага Проектозакон за достъп до обществена информация - държавната, следствената тайна, личните данни. Дискутира се коя информация държавните органи са длъжни да подават, както и възможността за водене на дела за отказ от информация след приемането на закона. Гергана Жулева аргументира необходимостта и практическата полза от бъдещия Закон за достъп до информация.

В края на срещата Александър Кашъмов обобщи поставените въпроси и направи конкретни препоръки на журналистите.

Срещата бе отразена от радио "Благоевград", КТ Благоевград, ТВ "Око" и Пирин СОТ.

**Работна среща на ПДИ по проекта
"Правна помощ на журналисти и НПО по проблемите на
достъпа до информация"
в гр. Монтана**

Участници: Светлана Трашлиева, в. "Демокрация"; Емилия Ценова, "Връзки с обществеността, РЗОК; Валентин Костов, Фондация "Огоста - 98"; Павлина Маринова, "Връзки с обществеността, Областна управа; Габриела Гаврилова, Красимир Траянов, "Огоста медиа"; Янка Александрова, радио Монтана; Петя Христова, в. "Конкурент"; Ренета Христова, Чавдар Христов, Венета Атанасова, КТВ "Монт 7"; Веселин Лаков, Проект "Права на човека"; Миглена Георгиева, Агенция Балкан;

Камелия Александрова, Общинско радио; Петър Троянски, Екогласност; Любомир Йорданов, в. "Труд", координатор на ПДИ.

На срещата присъстваха 16 души – журналисти и представители на НПО от Монтана.

След кратко представяне на ПДИ и целите на проекта, в рамките на който се организира срещата, координаторът на ПДИ в Монтана Любомир Йорданов стартира дискусия по най-наболелите въпроси, свързани с достъпа до информация в града и региона. Първите откази от информация, които представиха журналистите визираха достъпа до медицинска информация,

юристите от ПДИ Ал. Кашъмов и Фани Давидова им препоръчаха как да действат в ситуации, налагащи изискване на медицински данни. Александър Кашъмов запозна присъстващите с активния и пасивния аспект на правото на достъп до информация, след което като остро проблемна тема в Монтана се очерта информацията за околната среда и здравето на хората. Част от участниците в срещата коментираха случая с неправомерната категоризация на Дунав от министър Евдокия Манева като трета категория и последствията от това. Разисква се и замърсеният с арсен язовир в града. Юристите от ПДИ разясниха разликата между отказ на информация и активното разпространение на заблуждаваща информация, за каквато става дума в този конкретен случай. Присъстващите бяха запознати и със Закона за опазване на околната среда, в който има конкретно задължение за държавните органи да предоставят информация при поискване. В тази връзка се обсъди и липсата на санкции в българското законодателство за невярно разпространена информация.

Представителите на местните медии бяха единодушни, че бюлетинът на РДВР става все по-оскъден откъм факти, че колегите им в София получават от пресцентъра на МВР далеч повече данни, отколкото могат да се получат от РВДР- Монтана. Кореспондентите на централните медии подчертаха, че съществува разминаване в информацията, разпространявана в София и в провинцията.

Председателят на ПДИ Гергана Жулева изрази мнение, че прекалената централизация е една от основните пречки за функционирането на механизма за предоставяне на информация от пресцентровете.

Александър Кашъмов запозна участниците с обжалването на заповедта на министъра на финансите, с която се утвърждава хонорар-сметка, която трябва да бъде попълвана при всяко получаване на хонорар.

Срещата бе отразена във в. "Труд", "Конкурент" и "Монт експрес", от "Огоста тв" и ТВ "Монт7".

**Работна среща на ПДИ по проекта
"Правна помощ на журналисти и НПО по проблемите на
достъпа до информация"
в гр. Ямбол**

Участници: Мария Василева, Камен Гунчев, радио "Веселина"; Валентина Недкова, Община Ямбол; Мария Качулева, Катя Динева, ТВ "SV+"; Валентин Вълчев, в. "Делник"; Дарина Дрянова, в. "Време"; Весела Караманова, в. "Живот и пари";

Димитър Попов, "Дияна кабел"; Дани Атанасова, "Дарик радио"; Дияна Иванова, в. "Тунджа", координатор на ПДИ.

На 26 април екип на фондацията се среща с представители на ямболските медии. Това бе първата работна среща на ПДИ в града. След представяне на дейността на фондацията и целите на проекта, започна дискусия по проблемите, с които се сблъскват ямболските журналисти. Това е отказът да се предоставят данни от извършени проверки от Дирекцията по строителен контрол, Сметната палата, Държавен и финансов контрол, районната прокуратура.

Журналистите бяха категорични, че в Ямбол институциите са затворени за медиите, че отказите от информация идват най-вече от закостенялото мислене на служителите в администрацията, а не от началниците. Трудно се вземат документи, свързани с търгове, концесии и т.н.

Председателят на фондацията Гергана Жулева запозна присъстващите с базата данни на ПДИ за случаите на отказ да се предостави информация и с най-честия мотив за отказ – този, който е по преценка на служителите.

Срещата бе отразена във вестниците "Тунджа", "Дневник", "Живот и пари".

Работна среща на ПДИ по проекта "Правна помощ на журналисти по проблемите на достъпа до информация" в гр. Варна

Участници: Румяна Радушева, Агенция за икономическо развитие; Даниела Христова, Дарик радио; Даниела Стойнова, радио Варна; Росица Пенкова, Лиляна Стоянова, в. "24 часа"; Албена Мирошникова, Бистра Варнева, РТВЦ; Елена Георгиева, ТВ "Херос"; Димитър Апостолов, в. "Факел", Каварна; Пламен Минасов, в. "Морски вестник"; Албена Ангелова, в. "Черно море"; Георги Вангелов, Емилиян Ялъмов, в. "Позвънете, новини"; Росица Кисиличкова, Даниела Цекова, ТВ Варна; Айсехел Руфи, в. "Труд"; Розалина Димитрова, Деляна Янкова, в. "Народно дело"; Радосвета Игнатова, в. "Демокрация"; Галина Иванова, радио "Браво"; Венцислав Петров, ТОП ТВ, координатор на ПДИ.

В Клуба на стопанските дейци ПДИ организира първата си работна среща за Варна по проекта "Правна помощ на журналисти по проблемите на достъпа до информация". Председателката на фондацията Гергана Жулева представи

приоритетите на екипа за 2000-2001 година, след което се спря върху новоприетия ЗДОИ, същността на понятието обществена информация, делението на официална и служебна информация, каква е най-пряката информация в уеб сайта на ПДИ.

Юристката Фани Давидова разясни какви са ограниченията за достъпа до служебна информация, какво е становището на фондацията по проектозакона за личните данни, а Александър Кашъмов запозна присъстващите варненски журналисти с подготовения за печат наръчник на ПДИ "Как да получим достъп до информация".

Особен интерес предизвика очаквания от всички коментар на обидата, клеветата и особеностите, които ги отличават от други видове увреждания и престъпления, както и за преследването им по граждански и наказателен ред. Кой може да води дела срещу журналистите за обида и клевета, каква е възможната защита, включително и на източниците на информация, ползвани от гилдията, какви са европейските стандарти за защита на източниците заедно с практиките на Европейския съд по правата на човека - това бяха най-разискваните теми до края на срещата.

Повече за проявата на ПДИ и за регистрираните случаи на отказ от информация във Варна през последните четири години - във в. "Народно дело" и "Морски Труд" от 9 и 10 октомври, "Черно море", "Черноморие" и "24 часа Море" от 14 октомври, както и в блока на в. "Новини" от същата дата.

**Работна среща на ПДИ по проекта
"Правна помощ на журналисти по проблемите на
достъпа до информация"
в гр. Ловеч**

Участници: Светломира Атанасова, в. "Стремление"; Ани Игнатова, Илия Ганчев, ЮТВ; Юлиана Близнакова, ТОП ТВ; Цветан С. Тодоров, Цецо Мирчев, в. "Народен глас"; Милко Недялков, в. "Дума"; Калина Радоева, в. "Демокрация"; Емилия Цанева, БТА; Доротея Русева, Общинско радио; Мариета Върбановска, в. "Ловеч прес"; Жанина Илиева, в. "Фактор"; Стела Бочева, БНР, координатор на ПДИ.

Председателят на ПДИ Гергана Жулева откри срещата, визирайки правото на информация, задълженията на държавните органи да се съотнасят с това право на гражданите и скрепеното със закон това право, приет на 22 юни т.г. Следващ акцент в експозето ѝ бяха направленията, в които

работи ПДИ от създаването си до появата на ЗДОИ и работната програма на фондацията след обнародването му.

Ловешките журналисти бяха запознати с новата съществена част в тази програма - предстоящата съвместна работа с адвокати от цялата страна, чиято цел е разясняването на ЗДОИ и проблемите, свързани с образуването на дела след регистрирани откази от достъп до информация.

След като се спря и на най-често срещаните основания за отказ, Г. Жулева представи последното издание на ПДИ - наръчника "Как да получим достъп до информация".

Юристката на ПДИ Фани Давидова говори за процедурите, предвидени в ЗДОИ, които журналистите могат да ползват, какви биха могли да бъдат реакциите им срещу мълчаливия и писмения отказ от достъп до информация, а колегата ѝ Александър Кашъмов се спря върху разликите между обида и клевета, гражданските и наказателните дела и каква е защитата при обида и клевета. Дадени бяха примери от практиките на Европейския съд по правата на човека, след което юристите на ПДИ коментираха конкретни казуси на отказ от информация

Работна среща на ПДИ по проекта "Правна помощ на журналисти по проблемите на достъпа до информация" в гр. Сливен

Участници: Диана Дякова, ИО на МОН, Сливен; Надежда Барбутова, Христо Христов, Кирил Пейчев, Лидия Чакърлова, Стайка Николова, Славей Петрова, Добри Добрев, д-р Емил Жиков, Николай Тенев, Община Сливен; Дойчо Дойчев, зам. кмет, Община Сливен; Таня Рангелова, Център за информационно и административно обслужване, Община Сливен; Фирко Иванов, дружество на СБЖ; Милена Калайджиева, Симеон Симеонов, КТВ и Телекабел; Мариана Иванова, Снежина Фудулска, Радиоцентър Сливен; Бонка Андреева, радио "Бимако"; Росица Николова, в. "Сега", в. "Седмица"; Валерия Тодорова, Военен клуб; Петко Петков, радио "Стара Загора"; Жанета Цанкова, ОРС "Канал Ком"; Добрин Добрев, в. "Сливенски новини"; Веселина Седларска, радио "Свободна Европа", координатор на ПДИ.

На 15 ноември 2000 г. в Община Сливен ПДИ организира работна среща с представители на сливенските медии. Новоприетият ЗДОИ и излезлият наскоро от печат наръчник на ПДИ "Как да получим достъп до информация" бяха в основата на експозето на председателката на фондацията Гергана Жулева,

която отговори и на конкретни въпроси на журналисти и на присъстващите представители на местната власт в Сливен.

Фани Давидова разясни в детайли процедурите, които ЗДОИ предвижда и как журналистите могат да ги ползват във всекидневната си работа. Какви са разликите между обида и клеветата и каква е защитата коментира Александър Кашъмов, спирайки се на примери от практиките на Европейския съд по правата на човека.

Срещата завърши с коментар на казуси на отказ от информация, с които са се сблъскали сливенските журналисти. Бяха коментирани категориите информация, които медиите могат да получат безпроблемно, конкретните задължения на публично правните субекти, значението на писменото заявление за искане на информация, нагласите на администрацията при търсенето и предлагането на информация от страна на различни възрастови групи граждани.

След като ръководителката на новооткрития информационен център към сливенската община Таня Рангелова запозна присъстващите с работата на екипа си, гостите от ПДИ посетиха центъра.

Работна среща на ПДИ по проекта "Правна помощ на журналисти и НПО по проблемите на достъпа до информация"
в гр. Търговище

Участници: Людмила Ганчева, радио "Браво" - Варна; Маринела Динева, Петър Герчев, КТ "Глобо"; Зорка Миланова, ТДД; Светлана Чанкова, "Връзки с обществеността", Областна управа; Денислава Атанасова, БНТ, в. "Демокрация"; Кинка БEROVA, радио Търговище; Иван Ковачев, в. "Знаме"; Саша Петрова, Иван Иванов, РКТ "ЕВровидео", Янета Димитрова, РКТ "ЕВровидео", координатор на ПДИ.

На 23 ноември в търговищкия комплекс "Рай" ПДИ приключи с работните си срещи, в рамките на проекта "Правна помощ на журналисти по проблемите на достъпа до информация". От януари до ноември, със съдействието на "Отворено общество" - София, екипът на фондацията проведе осем работни срещи с журналисти и представители на НПО в градовете Пазарджик, Благоевград, Монтана, Ямбол, Варна, Ловеч, Сливен и Търговище. На срещите присъстваха 125 човека, а коментираните там проблеми бяха отразени в 48 публикации, репортажи и интервюта.

Натрупаните впечатления от този едногодишен проект екипът на ПДИ събра в брошурата "Достъп до информация и местни медии - II", която ще излезе от печат до края на декември т.г.

ЗДОИ и излезлият наскоро наръчник на фондацията "Как да получим достъп до информация" бяха централните теми на срещата с търговишките медии. След като председателката на ПДИ Гергана Жулева запозна присъстващите с приоритетите на фондацията до края на следващата година, юристът Александър Кашъмов разясни духа на новоприетия закон и как журналистите да го ползват с помощта на наръчника, който им бе раздаден.

В края на срещата бяха коментирани обидата, клеветата, възможната защита заедно с източниците на информация, ползвани от медиите, както и конкретни казуси на отказ от информация, с които са се сблъскали напоследък журналистите от Търговище.

Медийно покритие

1. В. "Пазаръ", Пазарджик, 9. 02. 2000, "Журналисти воюват за правото си на информация"
2. Радио "Пазарджик", 11. 02. 2000, интервю с Гергана Жулева за срещата
3. Телекабел, 11. 02. 2000, репортаж за срещата в Пазарджик
4. Радио "Алматей", 11. 02. 2000, информация за срещата в Пазарджик
5. В. "Виделина", 15. 02. 2000, информация за срещата в Пазарджик
6. В. "Начало", Пазарджик, 15. 02. 2000, "Достъпът до информация със закон, но под въпрос", Косьо Димитров
7. Радио "Благоевград", 02. 03. 2000, интервю с Гергана Жулева за срещата
8. КТ "Благоевград", 02. 03. 2000, репортаж за срещата
9. ТВ "Око", Благоевград, 02. 03. 2000, репортаж за срещата
10. КТ "Пирин ТВ", 02. 03. 2000, репортаж за срещата
11. Радио "Благоевград", 02. 03. 2000, информация за срещата
12. В. "Струма", 03.03. 2000, информация за срещата в Благоевград
13. В. "Монт прес", Монтана, 10. 03. 2000, "Достъпът до информация - норми и проблеми", Любомир Любенов
14. Радио Монтана, 10. 03. 2000, интервю с Гергана Жулева за срещата
15. Огоста радио, 10. 03. 2000, информация за срещата в Монтана
16. Монтана радио, 10. 03. 2000, информация за срещата
17. Огоста тв, 10. 03. 2000, репортаж за срещата в Монтана
18. Тв "Монт 7", 10. 03. 2000, репортаж за срещата в Монтана
19. В. "Конкурент", 13. 03. 2000, "Юристи: Законът за достъп до информация е калпав", Петя Тодорова
20. В. "Делник", 28. 04. 2000, "Програма Достъп до информация и в Ямбол", Валентин Вълчев
21. В. "Живот и пари", 29. 04. 2000, "Програма Достъп до информация гостува в Ямбол"
22. В. "Тунджа", Ямбол, 04. 05. 2000, "Дирекцията по строителен контрол и Сметната палата зачулени с информационна завеса"
23. В. "Народно дело", Варна, 09. 10. 2000, "Семинар край морето ограмотява юридически журналистите", Деляна Янкова
24. В. "Морски Труд", 10.10. 2000, "Обучават журналисти срещу рисковете от съдебно издирване", Юлия Димитрова
25. В. "24 часа море", 10. 10. 2000, "Юристи учат репортери на защита"

26. В. "Черно море", 10. 10. 2000, "Обсъждат защитата на журналистическия труд"
27. Радио Варна, 13. 10. 2000, интервю с Ал. Кашъмов по повод срещата
28. В. "Черно море", 14. 10. 2000, "Властта във Варна говори повече от централната"
29. В. "Черноморие", 14. 10. 2000, "Не могат да обвиняват журналисти за клеветата"
30. В. "Новини", Варна, 14. 10. 2000, тема на броя: "Търсенето на информация е право на всеки"
31. В. "24 часа Море", 18. 10. 2000, "Фараон" и "кръволок" не са клеветата" (Публичните личности трябва да търпят критиката), Росица Пенкова
32. В. "Ловеч прес", 19. 10. 2000, "Ще разясняват правата на журналистите"
33. ТОП ТВ, Ловеч, 20. 10. 2000, интервю с Гергана Жулева за срещата
34. Общинско радио, Ловеч, 20. 10. 2000, информация за срещата
35. БНР, 20. 10. 2000, информация за срещата в Ловеч
36. В. "Ловеч прес", 23. 10. 2000, "ПДИ дойде най-накрая и в Ловеч"
37. В. "Народен глас", Ловеч, 23. 10. 2000, "Как да получим достъп до информация?"
38. В. "Стремление", Ловеч, 24. 10. 2000, "Най-често отказват информация органите на централната власт"
39. В. "Седмица", 15. 11. 2000, "ПДИ ще дискутира в Сливен: Как да отворим информационните трезори на държавата"
40. КТВ и Телекабел, 15. 11. 2000, репортаж за срещата в Сливен
41. Канал "Ком", 15. 11. 2000, информация за срещата
42. В. "Сливенски новини", 17. 11. 2000, "Достъп до информация"
43. Радио "Търговище", 20. 11. 2000, информация за срещата
44. Радио "Браво", Търговище, 20. 11. 2000, информация за срещата
- РКТ "Евровидео", Търговище, 20. 11. 2000, информация за срещат
- РКТ "Евровидео", 23.11. 2000, интервю с Гергана Жулева и Александър Кашъмов по повод срещата
- РКТ "Евровидео", 23. 11. 2000, репортаж за срещата в Търговище
48. КТВ "Глобо", репортаж за срещата в Търговище
49. Радио Търговище, репортаж

50. В. "Новинар", 25. 11. 2000, информация за срещата, Борислав Курдов
51. В. "Търговищки новини", 27. 11. 2000, "Как да стигнем до информацията", Десислава Атанасова
52. В. "Знаме", 27.11. 2000., "Напред към трезорите"

Най-любопитното от отказите на информация през 2000 година

Новоизбран кмет на областен град отказал да даде информация на репортерка от местното радио, за това какво е обещал на ромите от местната махала по време на тайно негово посещение там. На въпрос: "Вярно ли е, че сте им давали пари на ръка", сегашният градоначалник отговорил: "Е, хайде да не навлизаме в подробности".

В РДВР в град в Северозападна България вече не се дават никакви имена – нито на престъпници нито на жертви. Конкретен случай – пътно-транспортно произшествие, при което шофьор прегазва човек и избягва. След разследване полицията залавя виновния водач. В бюлетина обаче липсват и името, и инициалите му. Случаят не е изключение, а почти правило. Местен вестник предложи криминалните новини да се пишат по формулата "Един уби друг".

Ръководството на РДВР в голям южен град отказва на местните медии и традиционната "суха" информация за случаите на иманярски набези, въпреки няколкото тежки инцидента, за които сигнализира директорът на Исторически музей. Мотивите за отказа на директора са: "Сегашният закон е твърде остарял. Ако посочим слабите му места, ще накараме и тези, които не ги познават, да копаят тракийските могили".

Говорител на Областна управа не казва на никоя от медиите в града за визитата на посланик на страна от Европейския съюз у нас. Мотивът - "В 18 часа вече е късно да казвам каквото и да било, на когото и да било".

Полицианти от Общинския инспекторат в областен град разгонват група журналисти пред кметството, понеже разговарят с подсъдим за обида на министър. "Имаме заповед от кмета да разпръскваме хората, които се събират около подсъдимия" - обясняват действията си униформените. По-късно, на обичайния брифинг, кметът заявява колко е обиден, че журналистите вместо да дойдат навреме за срещата си с него, са предпочели да разговарят сподсъдимия. На същия брифинг кметът оповестява писмената си заповед, с която забранява на подсъдимия да събира подписи за оставката на министъра.

Началникът на общинско РПУ отказва дори разговор по телефона с кореспондент на централен вестник и местна кабелна телевизия за аварията в държавно търговско дружество станала на 26 септември. Попитан колко са все пак ранените и

загиналите, той отговаря "Не съм ви чувал, приятен ден" и затваря телефона.

На брифинг в сградата на кметската администрация градоначалникът отказва да съобщи размерът на парите, похарчени за подготовката и реализацията на тържествата по повод празниците на града. Мотив - калкулацията още не е направена, а сумата може да предизвика напрежение сред гражданите.

Началник на отдел "Общинска собственост" към общинска администрация "редактира" пред журналист от местен вестник информация на общинското звено за защита на потребителите. Той задрасква с химикал сумата, която се привежда на централата в София, заличава и сумите, които трябва да се съберат (планираните глоби и такси). На въпрос "какво прави и защо" отговаря: "Има информация и информация".

Общинската служба за социално подпомагане в областен град отказва навременна информация на 600 бедни семейства от града за това ще получат ли паричните си помощи за месец март и кога. Повече от 20 дни чиновниците отказват каквато и да е информация на целодневните опашки пред службата. Единственият начин за контакт с гражданите е портиерът, който всеки ден съобщава: "Днес даваме" или "Днес не даваме".

Ръководни принципи и препоръки за взаимоотношенията Полиция – Медии Варна 2000

Преамбюл:

На основание чл. 10 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, който гарантира правото на свобода на изразяване и информация;

На основание на чл. 19 от Всеобщата декларация за правата на човека и чл. 19 от Международния пакт за гражданските и политическите права, които гарантират правото на свобода на изразяване и информация;

На основание чл. 6 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, който гарантира за всеки правото на честен и открит процес;

На основание чл. 14 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, който забранява дискриминация на основата на пол, раса, език, религия, политически и други възгледи, национален и социален произход, принадлежност към малцинство, социална класа, произход или друг признак;

На основание на Декларация на Съвета на Европа за полицията, приета с резолюция 690 / 1979 г., глава А, Етика;

Като вземаме предвид приетия от ООН Кодекс за поведение на служителите на правоохранителните органи, който в своя чл. 2 изисква зачитане на човешките права и достойнство;

Признавайки, че в демократичното общество всички органи на управление, включително полицията, има задължението да предоставят на обществото информация за своята работа,

Признавайки, че прозрачната и отчетна пред обществото полицейска служба е същностен елемент в процеса на демократичното превръщане на полицията от символ на сила в служител на обществото

Признавайки че по-голямата откритост и прозрачност на полицията може да увеличи общественото доверие в нейната работа и по този начин да подпомогне разкриването на престъпленията и превенцията,

Признавайки, че правото да се търси, получава и разпространява информация се упражнява и чрез медиите, и признавайки на медиите ролята, която имат за информиране на обществото по въпроси от обществена значимост и която имат в дейността си като коректив на управлението,

Признавайки, че етическите стандарти и правила на поведение за журналистите са въпрос на професионалните сдружения на медиите, а не на законова уредба,

Приемаме следните

Ръководни принципи

Принцип 1: Откритост

Водещият принцип за полицейските служби, отделите за връзки с обществеността и в частност говорителите на полицията при предоставяне на информация на обществото следва да бъде принципът на прозрачност и откритост.

1.1 Целта на полицейските служби и отдели за връзки с медиите и обществеността трябва да бъде да предоставят на медиите и обществото като цяло пълна и навременна информация за всички аспекти на полицейската работа, включително, но не и само, за дейността на полицията по разкриване и превенция на престъпността и опазване на общественения ред.

1.2 Информацията, предоставяна на медиите и обществото, трябва да включва информация относно функционирането на съответните служби на Министерството на вътрешните работи и полицията, като финансови доклади и отчети и структури на управление.

1.3 Предоставянето на информация следва да бъде уредено от Законите за достъп до информация, вътрешните разпоредби, от законите за администрацията и другите разпоредби за прозрачност на всички държавни органи, тълкувани в светлината на Европейските и международни стандарти.

1.4 Информацията следва да бъде предоставяна на медиите както по инициатива на съответните държавни органи така и при поискване. Активното предоставяне на информация включва изявления за пресата и пресконференции. В допълнение на това, говорител на полицията следва да бъде на разположение по всяко време, за да отговаря на въпроси на журналисти и да подпомага медиите в събирането на информация за дейността на полицията.

1.5 Отделите за връзки с обществеността на полицията следва да бъдат структурирани по начин, който да улеснява предоставянето на пълна и навременна информация на медиите.

Принцип 2: Съотнасяне между обществения интерес и ограниченията на достъпа до информация

2.1 Ограничения на достъпа до информация от страна на полицията са допустими само в случай че са предвидени в закон и признати от международното право, включително за защитата на националната сигурност, общественения ред и правата на другите. Във всички случаи ограничението на достъпа до информация следва да е изрично предвидено в националното законодателство и да отговаря на изискването за необходимост

в едно демократично общество. Във всеки случай съображенията за обществен интерес следва да надделяват над секретността.

2.2 Законодателството за достъпа до информация следва да има предимство пред другите нормативни актове, които уреждат засекретяването на информацията, като: - Закони за държавните тайни, които уреждат засекретяването на основание национална сигурност - Наказателнопроцесуалните кодекси, които уреждат забраната за предоставяне на информация в интерес на предварителното разследване и честния процес. - Законодателство за личния живот и личните данни - Разпоредбите на гражданското и наказателното законодателство за обида и клевета

2.3 Говорителите на полицията не могат да бъдат наказвани за разпространяване на информация, която не е засекретена по установения в закона ред.

Принцип 3: За правото на медиите да търсят, получават и разпространяват информация.

Служителите на полицията признават правото на всички журналисти да упражняват основното си право да търсят, получават и разпространяват информация.

3.1 При упражняване на правото да търсят, получават и разпространяват информация медиите следва да имат достъп до информацията, която е на разположение на полицията и възможно най-широки права за физически достъп до всяко място, където подобна информация може да бъде събирана.

3.2 Служителите на отдели "Връзки с обществеността" признават професионалното задължение на всеки журналист да проверява информацията си и да търси допълнителни източници на информация. Търсенето и публикуването на информация, получена от алтернативни източници, дори и тази информация да противоречи понякога на официалната такава, следва да бъде толерирано и не може да се санкционира чрез каквато и да е дискриминация при последващо предоставяне на информация на този журналист или медия.

3.3 Предвид различните функции на полицията и медиите в обществото и факта, че те не са обвързани от еднакви задължения и отговорности, полицията ще се въздържа да използва журналистите като източник на информация по конкретни разследвания, освен когато търсената информация е публикувана в медиите. Този принцип не изключва възможността журналистите да бъдат разследвани в законно образувано досъдебно производство.

3.4 Правото на журналистите да използват и защитават анонимни източници следва да бъде винаги зачитано от полицията.

3.5 Полицията признава, че работата на медиите е свързана с прозрачността и отчетността на държавните органи. Това включва и наблюдение и анализ на дейността на полицията и в определени случаи информирание на обществеността за злоупотреби или корупция в полицейските служби.

Принцип 4: За правата на жертвите и свидетелите

Полицията следва да защитава правата на жертвите на престъпления и на свидетелите при предоставяне на информация на обществеността.

4.1 Полицията не следва да предоставя лични данни на жертвите на престъпления и на свидетелите при предоставяне на информация на обществеността. Със специална защита следва да се ползват жертвите на престъпления срещу половата неприкосновеност и малолетните. Това съображение може да не бъде взето под внимание в случаите, когато е налице обществен интерес, например когато жертвата на престъпление е публична личност.

4.2 Полицията може да приема специални правила за предоставяне на медиите на интервюта със свидетели в интерес на разкриването или превенцията на престъпления, като може да бъде и посредник за получаване на съгласие за провеждане на интервю. Недопустимо е да се оказва натиск върху жертвите на престъпления за медийни изяви. Медиите също следва да бъдат обвързани от този принцип

Принцип 5: За презумпцията за невиновност и правото на честен процес

Презумпцията за невиновност и правото на честен процес следва да бъдат зачитани винаги и при всички обстоятелства. Тези права следва да бъдат зачитани и при предоставяне на информация от полицията за медиите. Полицията може да предостави допълнителна информация - например имената на вероятните извършители могат да се публикуват, когато те са длъжностни лица или други публични фигури, на основание обществения интерес. Във всички случаи обаче правото на презумпция за невиновност и правото на честен процес трябва да бъдат спазвани в техния най-пълнен обем. Медиите също следва да бъдат обвързани от този принцип като правило на професионалната етика.

Принцип 6: Недискриминация

Полицията не може да предоставя информация, която дискриминира по отношение на расова принадлежност,

етническа група, националност, пол, сексуална ориентация, религия, възгледи или мнение.

6.1 Полицията може да разпространява подобна информация за извършител или жертва на престъпление само в случаите, когато това е пряко свързано с престъплението и е в интересите на разкриването или превенцията на престъпността.

6.2 Предоставяната на медиите статистическа информация свързана с работата на полицията, следва да отговаря на посочените по-горе изисквания. Допустимо е при предоставяне на статистическа информация да изнасят данни за различни етнически групи по недискриминиращ и безпристрастен начин в случаите на наличен обществен интерес за получаване на пълна информация за работата на полицията.

6.3 Недопустима е дискриминацията при предоставяне на информация на медиите или обществеността. В частност полицията не може да поставя в неравнопоставено положение отделни медии или журналисти, и следва да осигури равен достъп до информация за всички.

Принцип 7: За информацията, свързана с превенция на престъпността

7.1. Полицията следва открито и активно да предоставя на медиите информация, която може да подпомогне разкриването и превенцията на престъпления. Тази информация следва да бъде разпространявана чрез медиите и по други начини като брошури, дигитални и плакати.

7.2. Полицията следва да си сътрудничи с медиите при разпространяване на информация, която може да подпомогне превенцията на престъпността. Медиите играят важна роля при разпространяването на информация, която дава на гражданите ясна представа за състоянието на престъпността и подпомага превенцията на престъпността. Медиите следва по собствена воля да публикуват и разпространяват подобна информация

Принцип 8: За отговори на обвинения за злоупотреби и корупция в полицията

Полицията следва да осигурява на гражданите максимално пълна информация по обвинения и разследвания на служители на полицията. Тази информация следва да бъде третирана като всяка друга информация, съдържаща се в полицията. В случаите, когато е повдигнато обвинение и започнато досъдебно производство тази информация следва да бъде предоставяна на обществеността както всяка друга информация за престъпление или разследване. Обществения интерес може да изисква и предоставяне на допълнителна информация, като например

имената на заподозрените служители за поддържане на високия авторитет на полицията в обществото.

Препоръки

Препоръка 1: За журналистическата етика

Препоръчва се всички журналисти и медии да се придържат към етичните си кодекси. Подобни кодекси и стандарти следва да бъдат изработени и приети от професионалните сдружения на журналистите или отделните медии като механизъм за саморегулация. Международните стандарти не допускат правилата на журналистическа етика да бъдат определяни в нормативен акт. Препоръчва се в частност етичните кодекси да включват принципи 4,5 и 6 от "Варненските ръководни принципи за взаимоотношенията полиция - медии" Етичният кодекс на Международната асоциация на журналистите е приложен към този документ.

Препоръка 2: За приемането на подробни вътрешни правила за работата на служителите от отдели "Връзки с обществеността" в отделните страни

Препоръчва се Министерствата на Вътрешните работи и/или Полицията да приемат подробни вътрешни правила за работата на служителите от отдели "Връзки с обществеността". Те могат да бъдат доразвивани и на местно ниво. Целта на тези правила е да се улесни работата на говорителите на полицията и на всички служители на полицията при предоставяне на информация на обществеността. Такива примерни правила са приложени към този документ.

Препоръка 3: За обучението на служителите в полицията

3.1 Препоръчва се всички говорители в полицията да получават редовно обучение по стандартите и процедурите за достъп до информация и предоставяне на информация на медиите и обществеността. Това обучение следва да включва подготовка по релевантното национално законодателство и практически умения по преценка на наличието на обществен интерес от разпространяването на информация, както и задължението да не се разпространява определена засекретена информация.

3.2 Препоръчва се Министерствата на Вътрешните работи, отделите "Връзки с обществеността" и Полицейските академии и центрове за подготовка на полицаи да предлагат обучение на полицаите по вътрешните правила за предоставянето на информация. Всички полицейски служители следва да знаят коя информация следва да бъде разпространявана и да имат знания

за ролята на медиите и третирането на журналистите в различните ситуации при които последните са в контакт с полицията

Препоръка 4: За трансграничното сътрудничество при информационния обмен

4.1 Препоръчва се отделите "Връзки с обществеността" на страните - съседи в Европа да разработят процедури за информационен обмен на обществена информация с цел превенция и разкриване на трансграничната престъпност. Тези процедури за обмен на информация следва да включват публикувана информация свързана с трансгранични престъпления като контрабанда, трафик на наркотици и хора. Материалите по този информационен обмен следва да бъдат достъпни за журналистите, неправителствените организации и обществеността за да се улеснят и подпомогнат изследванията по трансграничната престъпност и работата по превенция на престъпността.

4.2 Препоръчва се да бъдат разработени процедури и правила които да подпомагат работата на журналистите. Тук може да се включва и подпомагане на чуждестранни журналисти, включително и за разследващата журналистика. Такова подпомагане може да включва, когато това е възможно, техническа помощ, например с получаването на визи.

Убийство в обменно бюро хипотетичен случай

Място на събитието е неизвестна държава: В 9 часа сутринта е извършен въоръжен грабеж в обменно бюро в центъра на града. Тримата извършители застрелват касиера и клиент, който излизал от бюрото с обемисто куфарче.

Полицията получава алармения сигнал и с пристигането си задържа двама от извършителите с ограбените пари. Куфарчето съдържа 50 хил. щ.д. и равностойността на 60 хил. щ.д. в местна валута. При извършената експертиза се установява, че част от банкнотите в местна валута са фалшиви.

При разпита на уличените се установява името на третия съучастник. Единият от извършителите е представител на етническо малцинство.

При идентифицирането на една от жертвите /клиента/ полицията установява, че същият е зам. министър на приватизацията.

Контекст: В последно време в града е имало три опита за грабеж на обменни бюра. Те са неуспешни поради ефикасната охранителна система. Извършителите не са установени.

Допълнителна информация, която полицията има:

- Полицията има статистически данни за броя на престъпления от същия вид и колко от тях са разкрити
- Информация за средствата за борба с престъпността, включително брой на полицаите, патрулните коли, техническото обезпечаване, лаборатории /експертен потенциал/ и др.
- Уличените са "криминално проявени лица" и са били разпитвани от полицията, но до този момент не са били осъждани

NB: Журналистите могат да искат всякаква допълнителна информация. Служителите от отдели "Връзки с обществеността" избират коя информация да бъде достъпна за журналистите.

Поведение на журналистите: Журналистите интервюират свидетелите и получават името и домашния адрес на убития касиер. Те разпространяват информацията. Освен това те отиват у дома на убития касиер и информират майка му, като записват на камера нейната реакция. Филмът бива излъчен по време на обедните новини.

Майката на убития подава оплакване до омбудсмана по личните данни за недопустимо навлизане в нейната лична сфера.

Решение на журито
Работна среща по проект "Полиция и Медии"
25 май 2000 г., Варна

В закрито заседание, след изслушването на представителите на четирите групи участници в работната среща "Полиция и Медии", журито в състав от петима души прие следното решение:

След като установихме, че представеният случай без всякакво съмнение засяга свободата на изразяване, а това право представлява едно от основните човешки права и свободи и е необходимо както за развитието на всеки човек, така и за самото съществуване на демократичното общество (вж. в същия смисъл решението на Европейския съд за правата на човека по делото Сънди Таймс с/у Великобритания). Правото на свобода и изразяване е прогласено в разпоредбите на чл. 19 от Всеобщата декларация за правата на човека на ООН, чл. 19 от Международния пакт за гражданските и политическите права /МПГПП/, чл. 10 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи /ЕКПЧ/, чл. 2 и 4 от Правилата за поведение на правоохранителните органи, приети от ООН, и глава А "Етика" от Декларацията за полицията, приета с препоръка 690/79 на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа.

При решението взимаме предвид, че конституциите на Албания, България и Македония съдържат разпоредби, според които международните документи, които са ратифицирани от техните парламенти, представляват част от вътрешното законодателство и следва да се прилагат с предимство пред завареното законодателство, което им противоречи.

Преди да се занимае със случая по същество, журито изведе някои принципи, които произтичат от гореспоменатите международни стандарти и които следва да бъдат прилагани при разглеждането на всеки елемент от случая.

На първо място, правото на свобода на изразяване и на търсене, получаване и разпространяване на информация, е прогласено като принцип и неговите ограничения, регламентирани от чл. 10, ал. 2 от ЕКПЧ и чл. 19 от МПГПП трябва да бъдат разглеждани като изключение от този принцип. Следователно, ограниченията трябва да бъдат точно и стеснително тълкувани. От горното следва, че тежестта на доказване при обосноваване на ограничението на правото трябва да тежи върху държавата, в конкретния случай върху полицията. Ограничението трябва да се обосновава в контекста на трите критерия, изисквани от чл. 10, ал. 2 от ЕКПЧ: ограничението да е предвидено от закон, с

цел защита на изброените в Конвенцията интереси, и да е необходимо в едно демократично общество.

В процеса на решаването на всеки един случай, включително и на този, следва да приложим принципа на пропорционалността при ограничаването на правото.

Също така приемаме, че когато се появи сблъсък на интереси, в който единият от двата трябва да бъде защитен срещу свободата на информация, ние винаги трябва да преценим значимостта на всеки един от двата интереса и да преценим кой е по-значимият измежду двата: интересът на обществото да знае и защитеният срещу правото на информация интерес.

След ясното установяване на тези принципи, ще разгледаме случая въпрос по въпрос, преценявайки единствено дали ограниченията са оправдани, а не дали обществото има право на информация във всеки конкретен случай.

1.Относно предоставянето на лични данни

Имена на жертвите и заподозрените, криминалното минало на заподозрените, записано в полицейските информационни фондове и пр.

Смятаме, че всички тези категории информация попадат в ограничението защита на правата на другите.

Подчертаваме, че за разлика от останалите ограничения то защитава интереси, които представляват също основни човешки права, регламентирани в чл. 8 и чл. 6 от ЕКПЧ и чл. 17 от МПГПП. Поради това трябва да бъдем по-внимателни при преценката на значимостта на защитения интерес при това ограничение.

Лични данни - това е информация, която идентифицира едно лице или създава възможност то да бъде идентифицирано. Следователно, в този случай имената и полицейската информация за заподозрените не трябва да бъдат давани. Цялата останала информация като възраст, ръст, изглед и т.н. трябва да бъде давана, при положение, че не създава възможност да се идентифицира личността.

Следвайки съдебната практика на Европейския съд за правата на човека, установяваме, че общественият интерес към публичните фигури, каквато в случая е заместник министърът, е изключително висок и е по-значим от защитения интерес. Тук, също така, взимаме под внимание факта, че това положение не беше оспорвано от никой от групите. Така че, информацията, поискана за него, в този случай, следва да бъде дадена.

Във всеки един случай не може да се предоставя информация за раса, етническа принадлежност или други подобни признаци, тъй като в противен случай се нарушават международните стандарти за недискриминация.

2. Относно парите

По отношение на размера на сумата: разгледахме четирите аргумента на полицията: размерът на сумата е много голям, става въпрос за фалшиви пари, даването на информация би предизвикало паника и би попречило на по-нататъшното преследване на това на други свързани с него престъпления. Най-същественият от тези аргументи е последният, и той щеше да наклони везните, ако беше представено подробно и обосновано обяснение как точно ще се попречи на разследването. Не сме убедени, обаче, че в този случай предоставянето на именно тази информация наистина ще попречи на разследването. Следователно тази информация трябва да бъде предоставена. п

Относно намерените фалшиви банкноти. Журито взе предвид довода, че трябва да бъде извършена експертиза. Въз основа на данните от случая предполагахме, че експертизата вече е приключила. Ето защо информацията трябва да бъде предоставена. Не приемаме довода, че заключението на експертизата представлява следствена тайна. На първо място съществува обществен интерес да се узнае фактът с цел защита на населението, който интерес доминира над тази тайна. На второ място следствената тайна е само експертния документ, но не и заключението на експерта. Следователно исканата информация трябва да бъде предоставена.

3. Относно броя на полицаите, колите и техническото оборудване

Тази обща информация трябва да бъде предоставена, а може да бъде запазена само информацията отнасяща се до отделна служба, отдел или друга структура. Дори гореспоменатата обща информация да е обявена за тайна от закона, обществото има право да я узнае, ако предоставянето и няма да причини вреда на държавния интерес.

Относно довода, че тази информация не представлява никаква тайна, но не е от интерес за обществото: подчертаваме, че обществен интерес да се получи информация може да бъде разглеждан единствено ако имаме ограничение предвидено от закона. Във всички останали случаи информацията следва да бъде предоставена.

4. Относно жалбата на майката

Във всеки случай нейното право на личен живот (различно от защитата на личните данни), регламентирано от чл.8. на ЕКПЧ е нарушено. Съществува само една хипотеза, в която нарушение не би било налице. Това е случаят, в който тя дава

предварително съгласие и кани журналистите знаейки какво се е случило с нейното дете. В този случай журналистите ще са действали добронамерено (добронамерено не трябва да се схваща в морален смисъл).

Законът не и дава право да търси защита от съд, злоупотребявайки с правото си. Така или иначе подобно поведение от страна на журналистите би било неетично, но не и противоправно.

Справочник

Благоевград

Областна управа

073 814 01

Говорител Невена Хаджиева 073 814 01

Община

073 230 55

РДВР

Говорител 073 245 27, 664 52, 073 235 31

Митница Благоевград

Говорител Иван Наумов 073 471 38 в. 114, 073 812 63

Бургас

Областна управа

Връзки с обществеността – Нели Гергова – 056 841 123

Община

Връзки с обществеността – Димка Ташкова – 056-843 016

НХК

Румяна Пенкова – 056-800 981

Пристанище

Стефан Иванов – 056-41 661, вѓтр. 72865

Летище:

Директор Димитър Калоянов – 056-801 621

Митница

Връзки с обществеността - Катя Иванова – 056-45 872

Дирекция морска администрация

Връзки с обществеността - Рубен Николов - 056-48 542

РДВР:

Говорител - майор Стефчо Куцаров – 056-800 291

Държавен ветеринарно санитарен контрол

056-35 993

РИОС

Началник Симеон Симеонов – 056-36 068

Варна

Областна управа

Калина Цачева Връзки с обществеността” –052-600 617; факс

052-234 483,

Община Варна

052-221 069; факс 052-225-285 Пресаташе – Благовеста

Йорданова
РДВР
052-221 201 - Жени Жейнова, Ирена Минчева
РИОС
Венцислав Николов, директор 052-634 581,
секретар 052-634 579
Пристанище:
Тихомир Божинов, пресаташе 052-216 2523;
факс 052-632 953
Параходство БМФ
Румен Георгиев, директор 052-222 474
Районна инспекция по рибарство
директор Димитър Пасев 052-222 432
Морски спасителен център
052-633 067
Морска администрация
Районна дирекция – Николай Симеонов, директор 052-225 409
Регионална служба по заетостта 052-225 572, факс 052-231 342

Велико Търново

Областна управа
062 – 600 834
Община
062- 20 206
ВВОВУ "В. Левски":
Връзки с обществеността – подп. Младен Литов – тел. 062- 26
61, вѓтр. 22 51
РДВР
Пресцентър - лейтенант Искра Костова – 062-30184 и 263 226
Регионална здравно-осигурителна каса
Връзки с обществеността - Анета Мишева – 062 – 42980 и 4 29
83
РИОСВ:
Директор Елена Григорова – 062-620351

Видин

Областна управа
Говорители – Десислава Крумова и Десислава Обретенова
094-45 142, факс 094-47 614
Община
Говорител - Красимира Любенова – 094- 216 393
РДВР
Говорител Диана Стоянова – 094-218-392, 094-47657
Митница Видин

Говорител Валерия Велизарова – 094 25 633

Враца

Областна управа

Пресаташе – Ева Ангелова, тел & факс - 092-61 159

РДВР

Говорител Светослав Петков 092-282 590, факс 092-282590 092-200 15

E - mail - RDVR@CITY-VR.BITEX.COM

АЕЦ Козлодуй

Ръководител на информационния център Йорданка Стоянова – 0973 – 72 100, факс 09737-23 39

Габрово

Областна управа

Говорител Дияна Илчевска – 066- 20 896

Община

Кмет Богомил Белчев – 066-24 939

Говорител Димитър Димев 26 651

РДВР

Първолета Христова – говорител – 066-28 812

Гражданска защита

Говорител Андрей Андреев – 066-26 909

Топлофикация

Управител 066-23 362

Добрич

Областна управа

Жени Михайлова, “Връзки с обществеността” – 058-27 379; 058-29 093

E - mail – todor@bta.bg и obl-dobrich@netplusdb.bg

Община

Валентина Димитрова, “Връзки с обществеността” – 058-25 774;

058-26 601, вътр. 237; факс – 058-27 211; E - mail –

valya@dobritch.org

РДВР

Пресцентър и връзки с обществеността - Лейт. Галина Николова, кап. Данчо Петров Минчев – 058-29 005; 058-888, вътр. 558.

Районна и Окръжна прокуратура

Говорител – районен прокурор Иванка Трифонова – 058-28 216

Окръжен съд

Председател – Таня Георгиева Ангелова – 058-22 077

Кърджали

Областна управа

Говорител - Галина Стефанова – 22 620, 0361 21 032

Община

Петя Русева, "Връзки с обществеността" 0361-35 594,

факс 0361-27 709

РДВР

Връзки с обществеността - Нина Стефанова, тел. 0361-21 564,

факс 0361-23 483

Ловеч

Областна управа

068 221 80

Говорител Тиха Кандева

Община

068 201 42

Говорител Доротея Русева 068 221 54

РДВР

Говорител Тодор Лилев 068 226 11, 068 226 12, 068 226 13

Монтана

Областна управа

E -mail: oblastmont@bitex.com

Връзки с обществеността – Павлина Маринова – тел & факс 096

– 21 046

Община

Връзки с обществеността – Петя Димитрова – 096-26 795

РДВР

Говорител – Ирен Токина – тел & факс – 096- 22 328

Митница Лом

Началник – Иван Йосифов – 0971 – 24 102

Пазарджик

Общински съвет

034- 28 253; 33 5440

РДВР

Говорител Красимир Симидчиев – 034-28 253; 034-33 5440, 034/442 222 в. 296

Пловдив

Областна управа

Говорител -

Община

Пресаташе Петрана Златарева – 032 634 060

Общински съвет

Пресаташе Стефан Бонев – 032 634 060

РДВР

Говорител Бригита Декало – 032 626 601

Прокуратура

032 600 428

Пловдивски затвор

Пресаташе Валентин Цанов – 032 771 295

ХЕИ

Връзки с обществеността – д-р Мария Коева – 032 430 130

Енергоснабдяване

Пресаташе – Румен Димитров – 032 600 343

КЦМ АД

Пресаташе – Мара Русинова – 032 623 577

Митница Пловдив

Говорител Валери Тодоров

Плевен

Областна управа

Говорител – Теодора Пенкова – 064-801 073

Община

Връзки с обществеността Ралица Веселинова – 064-22 539

Окръжна прокуратура

Говорител Ваня Савова – 064-27 982

РДВР

Говорител - лейт. Марияна Цветкова – 064-800 443.

Разград

Областна управа – 084-222 6201

“Връзки с обществеността” Силвия Пенева– 084-222 6225,

факс 084-222 6203; 084-222 6212 Е - mail:

gof_rz@mbox.infotel.bg

Общински съвет

“Връзки с обществеността” –Елка Неделчева– 084-29 608; 084-24 555

E - mail: razgrad@lgi-bg.org

РДВР

кап. Деко Найденов - 084-42 67

Център на НПО

084-43 197, факс 084-43 196, E - mail: pbafe@rz.babia-bg.com

Русе

Областна управа

Директор на дирекция “Административно-правно обслужване, финанси и управление на собствеността” Жанета Чучуева 082 / 81 22 06, факс: 23 57 51

E -mail: governor@elits.rousse.bg

Община

082 / 82 23 84, факс: 222 739 E -mail: secretar@rousse.bg

Отдел “Връзки с обществеността” Невяна Малчева 082 / 82 23 83

E -mail: vr@rousse.bg

Общински съвет

Председател Светозар Панайотов 082 / 23 37 38, факс: 82 31 97

РДВР

Централа 082 / 88291

Началник на група “Превенция на престъпността и връзки с обществеността” майор Милка Маринова 082 / 23 90 20, www.police.rousse.bg

Районно митническо управление

Говорител - 082 / 44 99 98, факс: 84 45 71

E -mail: rmu_rousse@elits.rousse.bg

Регионална служба по заетостта

Завеждащ “Връзки с обществеността” Пламен Атанасов 082 / 22 25 11

E -mail: rsz_ruse@rs.bia.bg.com

Пристанищен комплекс

Говорител Татяна Савова 082 / 22 78 66, факс: 23 23 46

E -mail: pk@elits.rousse.bg

Русенски университет - Русе

Адрес: 7000 Русе, ул. “Студентска” 8

Говорител: Главен секретар доц. Младен Трифонов 082 / 45 31 43

E -mail: ird@ru.acad.bg

Регионална инспекция по околна среда и води

Директор: Тодор Москов, 082 / 27 80 28

Сливен

Областна управа
Ирена Желязкова – 044-37 090, вътр. 45, 044-38 565, вътр. 45
Община
044-26 743
РДВР
Ст.лейтенант – Георги Шейтанов – 044-37 131; факс 044-22 088
Бюро по труда
Катя Паскалева – 044-27 283
Трети армейски корпус
“Връзки с обществеността” – 044-84 173 или 044-23 213, вътр.
324 и 320
Гарнизонен военен клуб
Валерия Тодорова – “Информационен център – 044-23 362

Стара Загора

Областна управа
Даниела Митева – 042 26 726; 0489-23 719
Община
Уляна Кьосева – тел. факс - 042-601 540
РДВР
Йонка Георгиева – 042-26 437
Община Казанлък
0431- 24 552
Община Раднево
Филка Стоева – 0417-51 95
Тракийски университет
Аглика Въшина – 042-76 141
Втора Тунджанска лека пехотна бригада
Подп. Иван Ангелов– 042-42 094
Пета Шипченска бригада Казанлък
Подполк. Станчев – 0431 –24 833

Търговище

Областна управа
0601 24228
Говорител Светлана Чанкова 0601 2 6437
Община
0601 25341
Говорител Екатерина Милиславова - 0601 2 22 13
РДВР
0601 24451

Говорител Данчо Цанев 0601 26577
РИОС
0601 5 6060

Хасково

Областна управа
Владимир Пеневски, говорител – 038-24 872
Община
Бояна Тодорова "Връзки с обществеността" - 038 64 191
РДВР
Нина Ганчева – говорител: 038-28 234
Митница Свиленград
Калина Петрова, говорител - 0379 71 77

Шумен

Областна управа
Велимира Стефанова – 054-68 802, факс 054-61 059, E -mail:
obl@iservice.bg
Община:
Факс–054-55 084, E -mail: mauor@osr.showmen.bg
Говорител Недко Недев - 054-55 232;
Връзки с обществеността - Паисия Рафаилова 054-55 517
Окръжен съд
Ирена Алексиева – 054-31 037, факс 054-31 087
РДВР
Говорител Ивелина Дянкова – 054-57 358
Окръжна районна болница
Говорител Мариана Йоргова - 054-55 146, факс 054-58 089
E -mail – orbk-showmen@mbox.dixis.bg

Ямбол

Областна управа
046 686 810, 046 686 819
Община
046 62871
Говорител Валя Недкова 046 62871/ 308
РДВР
046 63330
Говорител Катя Няголова 046 6 2008

Издания на Програма Достъп до информация

1. Достъп до информация - норма и практики, София, 1998
2. Извлечения от нормативни актове, регламентиращи достъпа до информация, София, 1998
3. Достъпът до информация в стопанската сфера и местното самоуправление. Случаят НЕК., София, 1998
4. Достъп до информация - норми и практики, (второ допълнено издание), София, 1998
5. Концепция за законодателна уредба на правото за достъп до информация, София, 1998
6. Достъп до информация, Доклад по социологическо проучване, А.С.А. и ПДИ, София, 1998
7. Достъп до информация. Международни стандарти и българско законодателство, София, 1999
8. Достъп до информация в стопанската сфера и местното самоуправление (второ допълнено издание), София, 1999
9. Достъп до информация и обществено участие, София, 1999
10. Достъп до информация и местни медии, София, 1999
11. Състояние на публичните регистри (Доклад по социологическо проучване, на български и английски език), София, 2000
12. Състояние на публичните регистри, в "Административни пречки пред бизнеса", (на български и английски език), ИПИ, София, 2000
13. Публични регистри (наръчник), София, 2000
14. Как да получим достъп до информация (наръчник), София, 2000
15. Законодателство относно обида и клевета. Принципи за свобода на изразяване и защита на доброто име, превод, София, 2000
16. Йоханесбургските принципи. Национална сигурност, свобода на изразяването и достъп до информация, превод, София, 2000
17. Право на обществото на информация. Принципи за законодателно уреждане на свободата на информация, превод, София, 2000